49ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1524 Կ. ՊՈԼԻՍ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 12–25 ՅՈՒՆԻՍ 1906 3 ՃԷՄԱԶԻԼ. ԷՎ.Վ.Է. 1324 – 12 ՀՈԶԻՐԱՆ 1322

Journal Armenien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte.
CONSTANTINOPLE

ՏԻՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ ԿՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՈՐԾԻՒՆ
ԹՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի Ճատէսի, 38
Թմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԳԻՐ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزتەدر
صاحب امتیازی: ارمانس فرید
اداره‌خانەسی: باب‌عالی جادەسنده نومرو ۳۸

ԳՆԱԾԱԽՕՍՔԻ ԳԻՆԸ
ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ — Տարեկան — Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար 80 ղր. 50 ղր.
Գաւառներու համար 108 » 60 »
Արտասահմանի համար 25 Ֆր. 18 Ֆր.
ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԲԱՐԻԶԷՆ ՆԱՄԱԿ

ՄԵԾՆ ՍԱՌԱ ԱՄԵՐԻԿԱԻ ՄԷՋ

ԳԻՒԹԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ ՄԸ

ԵԱՆԳԻ ՕՏԱՄԲԱԿՆԵՐԸ. ՁԻՒՆԱԴԵՆԱԿԻՆ ԿԸ ԲՈՒՆՆ ԶՈՅՆ

ՇԱՒԻՆԻ ՄԸ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԴԵՐԵԶՄԱՆԸ.

ԲԱՐԻԶ, 15 Յունիս 906

Հանգիստ համար թէ ի՞նչ է Սառա Պէռնարան թատերական պատմ մը, իր մեկուսին պէտք չէ որ ներկայ դտնուի մարդ, այլ վերադարձին։

Հոս իր մասնաւոր թատրոնին մէջ ամիսներէ ի վեր չեն տեսներ զայն, զոր ընտանօրէն կը կոչէին «Տիկին Սառա»։ Պաշտօնէութիւնը յուսաւած է։ Բէրէյր պուլուարին սիրուն պանդոկին մէջ պատուակներու և ծրարներու զարմանալի և չքեղ խռնումէն յարգալից խմբագիրներ կը սպասեն որ խմբովին ընդունուին Տիկինէն, որ սիրուն ժպիտով մը պիտի ազնուէ զիրենք ըսելով.

— Շատոնց է հոս էք չէ՞... ներողութի՛ւն. հիմա ամէն բան կը պատմեմ ձեզի...

Սպասման սարսուռ մը, յուզում մը կայ, մինչեւ որ հաչակաւոր Բաստր(*) կենաց Վիքթորիա ծառուդին։ Սրահներուն վերի գրասենեակները կարձ են, օրագրողները, թատերագիրները, յեսոյ թատերական վարիչը, դերձակուհիները, թատրոնին մեքենապետները, զարդարողները, ամբողջ աշխարհ մը վերջապէս զոր այնքան նուազկոտ, այնքան քաղցր չեչտերով իր ոսկի ձայնը, երաժշտական հաչակաւոր ձայնը գիտէ վարել, եթէ հարկ ըլլայ կորովի թափով մին ալ։ Այնքան յոգնութիւններէն, այնքան անցուած վտանգներէն, խանդավառութիւններէն, յաղթարշաւ ընդունելութիւններէն ոչինչ մնացած է հիմա։ Բանի մը օր եւաք Բարիզի իր թատրոնին մեծ օթեակին մէջ, երեկոյեան լոյսի ցնորական ալիքներուն տակ Սառա Պէռնար դարձեալ պիտի ճաչէ «զարմին վրայ» ինչպէս ինք կ'ըսէ կասակով, այսինքն դոգին վրայ ծալապտիկ նստած։ Եւ այս, քիչ մը յոգնութիւն առնել ուզել է, այն փորձերէն՝ որ մարմիններ կ'ընկճեն և ուղղներ քան տարուան չափով կը տառապեցնեն, և այն ճաչերէն՝ որ փոթոռմութեամբ կուլ տրուած է փորձին և իրիկուան ներկայացումին միջև...

Սառա ամէն հինգ տարին անգամ մը Ամերիկա կ'երթայ, ասիկա համաշխարհի դէպք մըն է կարծես։ Իր պատոյը կը դտնուի ինչպէս Նիւ Եորք Հերալտի, Թանի, Թայմսի մէջ, նոյնպէս Հայերէն թերթի մը մէջ՝ օրինակի համար։ Ամերիկեան թերթերուն վերնագիրներո՛ւն տեսնէք։ Իրենց հնարամտութիւնը և ինքնատպութիւնը կը թափեն հոն։ Ահա հատ մը այդ վերնագիրներէն. —

ՏԻԿԻՆ ՍԱՌԱ ՊԷՌՆԱՐ ԿԸ ՅԱՆԴԻՄԱՆԷ ԻՐ ՀԱՅԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ.

ԲԵՄԻՆ ԿԸ ՅԱՅՏԱՐԱՐԷ ԻՐ ԵՌԻՆԿՈՓՕՈՒՆԻ (ՕՂԻԹՕ) ՈՒՆԿԵՆԴԻՐՆԵՐՈՒՆ ԹԷ ԱՆԶԳԱՅՈՒՆ ԵՆ

Խիստ խանդավառ ճառուրքիւն մը՝ «Բամիլլ»ի սիրային մեկ տեսարանին համար

Ասոր տակ կայ մեծն կարճ լուր մը ուր օրագրողը կը գրէ թէ Տիկին Սառա Պէռնար տեսարանի մը պահուն խիստ մեծաչափիդ և խանդավառ կերպով ծափահարուած ըլլալով, ընդհատած է խաղը և Եանիսթօնի ընտանիքներուն յայտարարած է թէ անդադար են և դատողութենէ բոլորովին զուրկ (!)։

Այս վերջին պատոյը սառուցած մը եղաւ Մեծն Սառայի համար։ Հարիւր անգամ պատմեցին թէ ի՞նչ է ազնուագունակ պատկառազդու հեռաւորութիւնը, նկարագրեցին ճարտարօրէն կազմակերպուած իր եօթանասուն պայտակներուն պարունակութիւնը. ամէն մարդ գիտէր թէ իր անձնական ծրարները կը կշռէին 7800 քիլօ, ունէր շրջագէստի պայտակներ, գլխարկի և ձեռմակոցէնի պայտակներ, և անկողնի կազմածներու համար մասնաւոր մտուռներ, և այլն։

Նիւ Եորք ժամանումը անսովոր չանցաւ, տասը քան-հազար հիացողներ խանդավառ փոխանակ... ցնցեցին անգամ մը, հինգ տարի է զայն չէի՛ տեսած։ Ամէն կողմէ կը գոչեն «կեցցէ Ֆրանսա»։ Վեհապետի մը ժամանման պէս նուագները յարգասանած քայլերգներ կը հնչեցնեն, և ֆրանսական քայլերգը կ'արձագանգէ ամէն կողմէ։ Պատրաստ մը եւաք մարդ լուութիւնը կը փնտռէ, պանդոկի անկիւնն մը ուր կարենայ քնանալ զերծ աղմուկներէ եւ թոռ ու բուի վայնասունէն։ Բայց Սառա Պէռնար պէտք է որ աթոռի մը վրայ բազմած ընդունի ամբոխը, ժպիտներ և ձեռքի սեղմումներ տիրէ։ Մինչ ինք այսպէս զբաղած է, իր հեռաւորները կը վեհանուին։

Սառա Պէրնար պարտաւոր է թէ՛ խալալ և թէ ճամբորդել, մանաւանդ ճամբորդել։ Մասնաւոր կառախումբ մըն է որ 48 արուեստագէտներէ բաղկացած խումբը կը տանի քաղաքէ քաղաք։ Այս կառախումբը բայց և արուեստագէտներու յարկաբաժիններէն, ունի ելեկտրական ճրագներ, զարդարանք, տարազներ և այլն. նաեւ յատուկ վագոն մը Սառա Պէրնարի համար, որ զայն յարդարած է իր նուրբ ճաշակին համաձայն և որ կը պարունակէ սրահ, ճաշասենեակ, երկու ննջասենեակ, լոգանքի սենեակ մը։ Ֆրանսայի մէջ ալ ասոր պէս բան մըն է երբ գաւառները կը շրջագայի, հսկայ կառաւանին պէս հանճարեղ գնչուհիի մը, որ բաղդեր կը բանայ, կ'արտասանէ Թասլիմի դաշն քերթուածները, և կարգաւ կ'անցնի այն խաղերէն որ իրեն փառքը չինած են։

Հասոյթները առասպելական քանակի մը կը հասնին։ Ահա թէ վերջին պատոյտն ատեն Պօսթընի մէջ ի՛նչ չահեցաւ։

Կախարդուհին ներկայացումէն 4958 տոլար (25,000 Ֆրանքէն աւելի)։

Քամելիազարդ Տիկին՝ 4826 տոլար։

Աբիւն Լբուվէքոր 4976 տոլար։

Ֆեսրը՝ 4652 տոլար։

* * *

Իր ուղեւորութիւնները պարզ չեն տիսուր կամ զուարթ, եղերերգական կամ գուեշտական մինչ ադէպներէ։ Յունվար 26ին, Պօսթընի մէջ, ներկայացումէն քանի վայրկեան եւաք ժողովուրդը դեռ իր տաքերը գետին կը զարնէր և կը գոչէր «Կեցցէ Սառա»։ Մեծ արուեստագիտուհին քանի անգամ նեւաւ ողջունել բեմէն իր երկրպագ բազուկներուն երախտագէտ սիրուն չարժումով։ Մի՛լիառատէրէն սկսեալ որ իր օթեակին վճարած է 25 ոսկի, մինչեւ պարկիչա գործաւորը որ իր տօլարը առած էր, ոչ մէկը ի՛ուզէր մեկնիլ թատրոնէն. հմայքը հոն դարձած էր զիրենք, այնպէս որ թատրոնին վարիչները կ'ստիպուին գոցել ելեկտրական լոյսերը, և այն ատեն է որ ոգին կը պարպուի։

Արուեստագիտուհին անհատական կեանքը այնքան կը հետաքրքրէ որքան իր հիանալի արուեստը։ Սառա սպէս շնած է Ֆլաստէլֆիայի ատամբանիներուն սիրաը։ Կ'արժէ պատմել մինչ ադալը։ Սառա Պէրնար, Փետրուար 15ին օրը կառքով կ'երթար Ֆիլատէլֆիայի թատրոնը։ Դաղանը ձիտով ծածկուած էր և ոտքը օգտուելով ... եղած էին ձիւնադղակ նետելու անցորդներուն գլխուն։ Արուեստագիտուհին բացատրեցաւ չեղաւ. ձիւդ երեսին կերաւ ճարտարութեամբ նետուած ձիւնագնդակ մը։ Ինչ բրաւ։ Կամաց մը իջաւ կառքէն, ծռեցաւ և ատաս կոշտքով խնդալով, սկսաւ ինքն ալ ձիւնագնդակով պատասխանել։ Քանի մը վայրկեան սեւեց այս, որմէ հետք դարոցականները մեծ խանդավառութիւն մը ընծայեցին Ֆրանսուհիին որ փոխանակ թուլանալու, իրենց խաղին խառնուած էր։

Բարթիանի մէջ միջադէպը աւելի տխուր եղաւ։ Սառա Պէրնարի սիրական շունը Սբօք, իր ամենօրեայ պտոյտը կատարած պահուն, յիմարաբար սկսաւ հալածել մակի մը և ցգուեցաւ ելեկտրական թրամուէյի մը։ Այս դժբաղդութիւնը երբ իմացաւ Սառա,.

—Իմ խեղճ Սբօքս, գոչեց։

Եւ օրն ամբողջ չուզեց ընդունիլ ոչ է այցելու։

Այս կորուստին լուրը տարածուած էր քաղաքին մէջ։ Կը պատմեն թէ կենդանիներու պաշտպան ընկերութիւնը անմիջապէս առաւ Սբօքի դիակը, զայն հոյակապ դագաղի մը մէջ գետեղեց և այժմ կը հանգչի եղեր խաղալ և բանաստեղծական մէկ անկիւնը Ծէբրնիկի անտառներուն, զոր այնքան փառաւորած է Ամերիկացի մեծանուն բանաստեղծ Լոնկֆէլլօ։ Այնքան կը խղճային ամբողջ անտառէն. ասոր համար կը խնդրեմ որ ո՛չ ոք զատուի անտառէն և ոչ ոք ինքնագլուխ ճամբէ մը անցնիլ փորձէ։

ԺԲ

Հետեւեալ օրը առտուն կանուխ կարաւանը ճամբայ եւաւ. ուղեւորները բնաւ յոգնութիւն մը չէին զգացած ուղեւորութենէն և այսօր ալ պատրաստակամութիւն կը յայտնէին հանդիպելու։ Դեղանին էշէն ու հայրը, ինչպէս նաեւ հօրեղբօրորդին Սբր Դրիզօրի Շօրթ վերջին ծայր գոն էին այս ուղեւորութենէն. կարաւանով ճամբորդելը խիստ հաճոյալի կը թուէր իրենց։ Նոյն իսկ եթէ իրենց հարցուէր մասամբ գոնոնակութիւն պիտի յայտնէին հովանոցին կորսուելուն, որ առիթ տուած էր իրենց ասանկ հաճելի նորութիւն մը ըմբոշխնելու։

Գալով նոսար Վիլիքրիսին, անիկա երեկուան վտանգէն սարսափահար, հիմա երկրորդ փորձանքի մըն ալ չհանդիպելու համար, բնաւ օձիքը թող չէր տար ուղեկիցներուն ու չարունակ անոնց քովն կը քալէր։ Խեղճ մարդուն այս անխոնջ հետապնդումը ծաղրական երեւոյթ մը տուած էր իրեն. ամէն քայլափոխին դաւազանովը աջ ու ձախ կը զնէր կոխած տեղը ու երկու վայրկեանը անգամ մը կը հարցնէր չուրջը գտնուողներուն թէ արդեօք վտանգ մը կա՞յ։ Սկ ամէնքն ալ իրենց լան գործ ըրած էին Վիլիքրիսի հետ զուարճանալ։ Միս Էլէն մանաւանդ չարունակ երկիւղալից նկարագրութիւններ կ'ընէր ճամբորդութեան վրայ ու կը յորդորէր նոսարը որ կրկնապակէ զգուշութիւնը։ Ուղեւորներուն մէջ միայն Սբր Ճէյմս Կուպլին էր որ այդչափ զուարթ չէր երեւեր։ Ուղեւորութեան առաջին չրջանը յուսահատեցուցած էր զինք և հիմա ալ կը վախնար որ այսչափ տաժանելի ճամբորդութենէ մը եւաք կրկին առանց հովանոցի վերադառնան։ Խեղճ երիտասարդը որ Ամերիկայէ մեկնած ատեն բացարձակ հաւատք ունէր թէ անպատճառ հովանոցը պիտի գտնէ, հիմա ատիճանարար կը յուսահատէր, նկատելով որ հովանոցը առնող ընկերն ալ գուցէ կարելի չըլլայ գտնել իր գիւղին մէջ։ Եթէ որ, հետեւեալ առաւ իսկ, քանանակ մը ծառաներ, մէյ մէկ ազնուացեղ շուն գրկած, իրենց սէրիուն կամ սիրուհիներուն կոդմէ զանոնք բերին ներկայացուցին Սառայիս, Ալօթի տեղը հատ մը ընտրելու համար։ Յաջորդ օրը Նորմանդ և Վերջապէս Սառա Պէրնառ ատիպուեցաւ երկտող մը հրատարակել թերթերուն մէջ, չնորհակալութիւն յայտնելու համար նուիրատուներուն և այսպէս դադրեցնելու ջրհեղեղը սրտագին նուէրներուն և սակայն ցաւագին էրներուն։

Հոս տեղն է մէջ բերել վրանին պատմութիւնը որ շատ զուսկցուցիչ է։ Մինչ Ֆրանսայի թատերագիրներ կը բողոքին և կը պայքարին որպէս զի Թրքոմի չվերածուի թատրոնի վարչութիւնը, այս զարմանալի և խորհրդաւոր ուժը գրաւած է Ամերիկեան թատրոնները։ Թրքոմը յաղթական է, Թրքոմը իշխանն է՝ Ամերիկայի մէջ։ Բ. ամէնէն կատաղի հակառակորդներնը հոն՝ դրօշներն վար առած կը պաշտեն ջերմեռանդօրէն այն ատուածը զոր այրած էին։ Այսպէս, Տալասի մէջ և Թէքսասի նահանգին ուրիշ քաղաքներուն մէջ թատրոնները Թրքոմը արգիլեց Սառան որ ներկայանայ ոչ է բեմի վրայ։ Թատրոնները կը գոցուէին իր առջեւ, ո՛չ մէկ սրահ կար վարձելիք, հոգ չէ թէ ամենայնեան սրահ մը, չաս փոքր, ուր բեմը պէտք եղած ձեւը և գեղեցկութիւնը չի կրնար ստանալ։

—Այսպէս՞ս, գոչեց Սառա, ապէ՛կ, ես ալ բաց օդին մէջ կը խաղամ։

Ինչ որ ըսաւ, ըրաւ։ Անմիջապէս լայնածաւալ վրան մը կազմակերպուեցաւ, որ կրնար դիւրաւ առնել 4200 զուարթիւնը մեծ էր։ Գիշեր մը 7000 հոգի սեղմուած էին հոն։ Իր այս յանդգնութիւնէն և կորուկութիւնէն ժողովուրդը ա՛ւելի հմակրած, հոն կը փութար։ Թրքոմին թատրոնները պարապ էին, Թրքոմը յաղթուած էր։ Հասոյթը գիշեր մը հասաւ 60,000 Ֆր.էն աւելի։ Ժողովուրդը կառախումբերով կը հասնէր, և Բօմբայի Ֆրանսէզի մեծանուն վարիչը Մ. Ժիլ Բլարթի կը պատմէ թէ Տալասի մէջ ներկայացման օրը, գործերը ընդհատուեցան—Ամերիկայի մէ՛ջ ենք—եւ այդ օրը գուսարուելիք միթինկ մը որ քաղաքապետական ընտրութիւն մը պիտի կատարէր, յետաձգուեցաւ....

Մեծ վրանին քով չենուած էր փոքր վրան մըն ալ ուր հեռագրական մասնաւոր կայան մը կը բանէր, լրագիրներու թղթակիցներով խռնուած։ Ասկէց էր որ ողբերգակուհին իր զաւկին՝ Մորիսի ուղղեց սա հեռագիրը, որ իրական լոյս մը կը սփռէ Սառայի եռանդուն եւ ինքնատիպ նկարագրին վրայ.—

«Բեզի կը հեռագրեմ այն շքեղ վրանէն, ուր կի խաղամ այս դիշեր Զբօսայի է և դիւթախաղի երկիր մըն է։ Պաշտամունքս։

ՍԱՌԱ ՊԷՌՆԱՐ»

Վրանին քով, Սիքլը Բաքի մէջ կոպտէր մասնաւոր կառախումբը։ Երբ այս չոգեկառքը ցնցուեցաւ մեկնելու համար, լուսանկարիչներու և հաճոյքի համար լուսանկարողներու ամբոխներ իրենց ապակիները ուղղեցին հոն, ուր կեցած էր այնքան այլազան տպաւորներու հրաշարուեստ դիցուհին, որ երախտագէտ ժողովներ և ազգոյներ կը զրկէր խուժանին։

Ճամբորդութիւնը կը չարունակուի։ Մերթ ընդ մերթ, կարծես լրը... մարի զբօսանք, դատեր կը բացուին երեն դէմ։ Դեռ վերջերս 100,000 Ֆրանքի վնասուց դատ մը բացաւ իրեն դէմ Պոմբընի մը որ այդ գումարը կը պահանջէր իրմէ 100ին 5ը զատ հասոյթէն, քանի որ ողբերգակուհին պայմանագրութիւնը դիւրացուցած էր։ Ասոնք աղանդերներն են գործին։

Կ'ուզէ՞ք Բիթսպուրկի մէջ ներկայացման մը պատմութիւնը։ Թօսքանի խաղալէ ետք, ուր Սառա ծայրէ ի ծայր ազգի վրայ է, կէս գիշերին, յարեց յանկարծ.

—Մեծ անհանգիստ մը ունիմ երթալ տեսնել Համլէթիսի բարձր փուռերը, «երկրի վրայի այս դժոխքը։»

Թատրոնին վարիչներէն մին հոն էր, մասնաւոր կառախումբով ժամանելու Համլէթիա, պոզպատի ձուլարանը։ Ինչ հետաքրքրական տեսարան ողբերգակուհիին և իր բարեկամներուն համար, քան այս, հրէշային գործարանին մէջ։ Լուսաւորուած հնոցներու կարմիր բոցաժայթքներէն և կապուտագեղ ելեկտրականութեան ցոլքերէն։ Թերթերու լակոնական տեղեկութիւնը կրսէ այս մասին. «Տիկին Սառա Պէռնար մեծ հետաքրքրութիւն ցոյց տուաւ։ ... մը՝ զարմանալի դերա՝ ցորենին մէջ կշկուրի կտոր մը կը դնեն, որպէս զի պէրեֆիք իմայ մէջը։

Երբ տղայ մը թմբիրին վրայ չընդդիմանալ (նստելու եղանակ մը) թմբիրին հայերը վար կը թափին։

Եթէ մէկուն յանքերը միացած ըլլան՝ նա իր գլուխին կամ քաղաքին աղջիկներուն հետ պիտի գնարուի ու եթէ անոյշ ըլլան իրարմէ՝ ուրիշ տեղը փնտռելու է իր բախտը։

Դոլդնոյը երբ սուրբ աղբիւրի մը մէջ հաւկիթի մը ձգէ՝ դոլն ալ անոր հետ հոն կ'իյնայ, ու եթէ մէկը այդ հաւկիթը առնէ դոլը անոր կը փոխանցի։

Պատահմամբ մրջիւն կլլողը աշխատանք կ'ըլլայ։

Ժամուն մոմը գոլցողը կը դոլցնէ։

Մարդ մեռած գիշերը չատ երկար կ'ըլլայ։

Երկուշաբթի օր կանուխ մարդուբան չեն տար, վասն զի տունը պէրեֆիք չի մնար։

Կաղանդի գիշերը լոգցողը դրամ կը դտնէ։

Արեւմուտքէն եւաք հայելի նայողին անկամներէն կամ զգայարանքներէն մին կը ծռի։

Կրակին բոցը երբ ձայն մը կը հանէ, կը ճարճատի, դէշ նշան է կը թքեն վրան, որպէս զի չարը յաղթուի։

Կ. ԱՇԽԱՆԵԱՆ

ՆԱԽԱՊԱՏՇԱՐՈՒՄՆԵՐԸ ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Լուսինը նորած ատեն երբ մէկը առաջին անգամ տեսնէ՝ իր մօտի ընկերին կամ բարեկամին երեսը կը նայի և ադ ատուն մէջ պատահած բարիք «Ն ... գոնդանչն դեռ՝՝ եղած՝ ցորենին մէջ կշկուրի կտոր մը կը դտնն, որպէս զի պէրեֆիք իմայ մէջը։

Երբ տղայ մը թմբիրին (վրայ չընդդիմանալ մը) թմբիրին հայերը վար կը թափին։

Եթէ մէկուն յանքերը միացած ըլլան՝ նա իր գլուխին կամ քաղաքին աղջիկներուն հետ պիտի գնարուի ու եթէ անոյշ ըլլան իրարմէ՝ ուրիշ տեղը փնտռելու է իր բախտը։

Դոլդնոյը երբ սուրբ աղբիւրի մը մէջ հաւկիթի մը ձգէ՝ դոլն ալ անոր հետ հոն կ'իյնայ, ու եթէ մէկը այդ հաւկիթը առնէ դոլը անոր կը փոխանցի։

Պատահմամբ մրջիւն կլլողը աշխատանք կ'ըլլայ։

Ժամուն մոմը գոլցողը կը դոլցնէ։

Մարդ մեռած գիշերը չատ երկար կ'ըլլայ։

Երկուշաբթի օր կանուխ մարդուբան չեն տար, վասն զի տունը պէրեֆիք չի մնար։

Կաղանդի գիշերը լոգցողը դրամ կը դտնէ։

Արեւմուտքէն եւաք հայելի նայողին անկամներէն կամ զգայարանքներէն մին կը ծռի։

Կրակին բոցը երբ ձայն մը կը հանէ, կը ճարճատի, դէշ նշան է կը թքեն վրան, որպէս զի չարը յաղթուի։

Կ. ԱՇԽԱՆԵԱՆ

(*) Բաստ՝ տեսակ մը կառք որուն կառապանին տեղը նստուն է։ Սառայի կառքը այս ձեւ է։

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 52

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՐՋԱՆԸ

ՅՈՎՀԱՆՈՅԻ ՄԸ ՍԻՐՈՅՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԺԱ

Կարաւանը գիշերից Նիպէնիկա գիւղը։ Այս առաջին հանդրուանը խիստ զուարճալի կերպով անցուցած էին ու գանգատի ոչ է պատճառ մը չունէին ցամաքի ճամբորդութենէն։ Հետեւեալ առաւոտ կանուխ ճամբայ եղան ու իրիկուան հասան Նօսօքօ գիւղը։ Իրիկուան ընթրիքին ժամանակ երբ Նաթի Բաքէլ ուղեւորութեան մասին բացատրութիւններ կուտար ուղեկիցներուն,

—Երկու օրէն Մայօսպայի անտառները պիտի հասնինք, բաւ. այս անտառները այնչափ խիտ ու ընդարձակ են որ մէկ կողմէն միւսը անցնելու համար անհրաժեշտ է վեթատուն քիլոմէթր տեղ քալել։ Ամենէն դժուարաւորը մեր ցամաքային ճամբորդութեան այս անտառն է, որովհետեւ լերան մը կողին վրայ պարզուած է ան, որուն վերեւը վերջին աստիճան դժուար է և սակայն բայ ի ընկերներէն, եւրոպացի ուղեւորներ ալ յաջողած են անցնիլ անկէ, որոնց մենք ալ պիտի հետեւինք անշուշտ։ Հիմակուընէ կ'ապահովցնեմ ձեզ թէ հակառակ ճամբուն խորտուբորտութեանն ու դժուարութեանը, ո՛և է վտանգ չսպառնար անտառը։ Մեզի ուղեկցող ընկերները ամբողջ ծակն ու ծուկը գիտեն այս տեղերուն։ Եթէ առնոց հրահանգներուն կէտ առ կէտ հետեւինք առանց ոչ է վտանգի պիտի կրնանք անցնիլ ձորերէն, գետերէն և ամրոյ անտառէն։ ասոր համար կը խնդրեմ որ ո՛չ ոք զատուի անտառէն և ոչ ոք ինքնագլուխ ճամբէ մը անցնիլ փորձէ։

ԺԲ

Հետեւեալ օրը առտուն կանուխ կարաւանը ճամբայ եւաւ. ուղեւորները բնաւ յոգնութիւն մը չէին զգացած ուղեւորութենէն և այսօր ալ պատրաստակամութիւն կը յայտնէին հանդիպելու։ Դեղանին էշէն ու հայրը, ինչպէս նաեւ հօրեղբօրորդին Սբր Դրիզօրի Շօրթ վերջին ծայր գոն էին այս ուղեւորութենէն. կարաւանով ճամբորդելը խիստ հաճոյալի կը թուէր իրենց։ Նոյն իսկ եթէ իրենց հարցուէր մասամբ գոնոնակութիւն պիտի յայտնէին հովանոցին կորսուելուն, որ առիթ տուած էր իրենց ասանկ հաճելի նորութիւն մը ըմբոշխնելու։

Գալով նոսար Վիլիքրիսին, անիկա երեկուան վտանգէն սարսափահար, հիմա երկրորդ փորձանքի մըն ալ չհանդիպելու համար, բնաւ օձիքը թող չէր տար ուղեկիցներուն ու չարունակ անոնց քովն կը քալէր։ Խեղճ մարդուն ամբողջ անխոնջ հետապնդումը ծաղրական երեւոյթ մը տուած էր իրեն. ամէն քայլափոխին դաւազանովը աջ ու ձախ կը զնէր կոխած տեղը ու երկու վայրկեանը անգամ մը կը հարցնէր չուրջը գտնուողներուն թէ արդեօք վտանգ մը կա՞յ։ Սկ ամէնքն ալ իրենց լան գործ ըրած էին Վիլիքրիսի հետ զուարճանալ։ Միս Էլէն մանաւանդ չարունակ երկիւղալից նկարագրութիւններ կ'ընէր ճամբորդութեան վրայ ու կը յորդորէր նոսարը որ կրկնապակէ զգուշութիւնը։ Ուղեւորներուն մէջ միայն Սբր Ճէյմս Կուպլին էր որ այդչափ զուարթ չէր երեւեր։ Ուղեւորութեան առաջին չրջանը յուսահատեցուցած էր զինք և հիմա ալ կը վախնար որ այսչափ տաժանելի ճամբորդութենէ մը եւաք կրկին առանց հովանոցի վերադառնան։ Խեղճ երիտասարդը որ Ամերիկայէ մեկնած ատեն բացարձակ հաւատք ունէր թէ անպատճառ հովանոցը պիտի գտնէ, հիմա ատիճանարար կը յուսահատէր, նկատելով որ հովանոցը առնող ընկերն ալ գուցէ կարելի չըլլայ գտնել իր գիւղին մէջ։ Եթէ ընկերը հոն գտնուէր իսկ, միթէ չէ՞ր կրնար ըլլալ որ հովանոցը տեղ մը նետած ըլլար կամ ոչնչացուցած։ Ասանկ պարագայի մը մէջ ի՞նչ պիտի ըլլար իրենց վիճակը։ Սբր Ճէյմս Կուպլի քանի այս յուսահատական մտածումներու խորը մտնէր այնչափ կը զգուէր այս յուսահատական կեանքէն, նկատելով որ այս անյաջողութիւնը իր Միս Էլէնէն ալ զրկուելուն պատճառ պիտի ըլլայ։ Ուղեւորներուն ամէնքն ալ ջանք չէին խնայեր երիտասարդը միխթարելու և սակայն անիկայ դարձեալ չէր կրնար իր դուարթութիւնը վերստանալ։ Սբր Տաւիտ Բուրնէմսընի մասնաւոր տեսնելով ապագայ փեսին արգահատելի վիճակը.

—Ինչո՛ւ հիմակուընէ կը յուսահատիք Ճէյմս ըսաւ, ամէն պարագայի մէջ պիտի գտնուի հովանոցը։ Դուք քանի տրտում տխուր երեւաք աղջիկս ալ ձեզմէ սղղուելով նոյնչափ կը տրտնջի։ քեզի պէս արիասիրտ ու ճկուն երիտասարդի մը կը վայելէ՞ յուսահատիլ։ Քանի մը օր եւս համբերեցէք ու հովանոցը ձերը պիտի ըլլայ։

—Այդ պարագան քիչ մը կասկածելի է պատասխանեց Սբր Ճէյմս, կըրնայ ըլլալ որ մեր փնտռած մարդը մեռած ըլլայ կամ հովանոցը ուրիշի մը նուիրած, այն ատեն ի՞նչ պիտի ընենք։

—Ի՞նչ պիտի ընենք, կը շարունակենք մեր փնտռտուքը մինչեւ որ հովանոցը գտնենք։

Հովանոցը անխոնջ կերպով փնտռելէ շարունակելու համար Սբր Տաւիտ Բուրնէմսընի ցոյց տուած հաստատակամութիւնը ապացոյց մըն էր թէ միկոնասէրը միտքը դրած էր ուշ կամ կանուխ գտնել զայն։ Մնաց որ Նաթի Բարքէլ ալ ամէն վատահութիւն կը ներշնչէր իրենց այս մասին։ Այս մարդը ճամբուն վրայ հանդիպած ընկերներուն հետ երկար բարակ կը տեսնուէր և ուղեւորներուն դառնալով կ'ապահովցնէր զանոնք թէ լաւագոյն ուղղութեամբ մը կ'ընթանան։ Ճամբան հանդիպած ընկերները կ'ըսէին Նաթի Բարքէլի թէ՝ հովանոցը տեսած էին ընկերն ձեռք և թէ անոր՝ գիւղը ժամանելէն առաջ գուցէ կարաւանը հասնի անոնց։ Նաթի Բարքէլի այս խօսքերը սկսան աւելի յոյս ներշնչել Սբր Ճէյմս Կուպլի։

(Շարունակելի)

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԱՆԳԼ ՌԱԶՄԱՓՈՐՁԵՐՈՒՆ ԱՌԹԻՒ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵՆ ԾՈՎԱՅԻՆ ՀԱՄԲԱՆԵՐԸ

ՆԱԻՈՂԶԵՌՆԵՐԸ ԵՒ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Մեծ ռազմափորձերուն առթիւ պատահական պատերազմի մը Անգլիոյ ծովային վաճառականութեան վրայ ընելիք ազդեցութեան մասին խօսելով, Սթանֆորդ իր իմներորդ յօդուածին մէջ հետեւեալը կը գրէ.—

Անգլիայէն դատ աշխարհի մէջ չկայ ուրիշ երկիր մը որ իր օրապահիկին համար կախում ունենայ իր առեւտրական նաւատորմէն։ Խօսելէ առաջ այն վտանգներուն վրայ՝ որոնք կրնան պատահիլ պատերազմի մը ժամանակ, պէտք է ընդհանուր գաղափար մը կազմենք այդ նաւատորմին սպասարկութեան վրայ։

Ինչպէս դիտենք, աշխարհի վաճառականութեան կէսը բրիտանական շոգենաւերով կը կատարուի։ Անգլիոյ Առեւտրական նաւատորմը, թուանշաններու վերածուելով, կը բաղկանայ գրեթէ 7,000 շոգենաւերէ — որոնցմէ չափով տարողութենէ վար եղողները զանց առնելով — և գրեթէ հազարի չափ առագաստանաւերէ։ Շոգենաւերէն 1500ը մեծ փոխադրանաւ են, մնացեալները սովորական շոգենաւ։

Փոխադրանաւը ա՛յն է որ միեւնոյն ճամբուն վրայ կ'երթայ կուգայ երկաթուղիի կառախումբի մը նման, սովորական շոգենաւը կ'երթայ հոն ուր կրնայ բեռ առնել։ Կան ուղեւորի յատուկ փոխադրանաւեր, և միմիայն բեռան համար շինուած փոխադրանաւեր, որոնք երբեմն սակաւաթիւ ուղեւորներ ալ կը տանին։ Փոխադրանաւը սովորաբար խաւն վաճառք կը տանի, իսկ ուղեւորական շոգենաւ մը համասեռ վաճառք։ Քսան հազար թոնոն տարողութեամբ ովկիանագնաց պանդոկ մը սկսեալ, որ ժամական 22 ծովային հանգոյցի արագութեամբ կը սրանայ, մինչեւ 1000 թոնոնոց փոքրիկ բեռնաբարձ, իր ութը—ինը հաստքրանաւերը ցանց մը կը հիւսեն երկրագունդին շուրջ։

Եւ միեւնոյն ատեն սովորական շոգենաւ կոչուած հինգ հազար ապտի նաւերը կը թափառին աշխարհի ծովերուն վրայ կրցածնին առնելով ուր որ կրնան գտնել։ Սովորական շոգենաւը կը տանի փոխադրանաւերուն կրած ա՛յն վաճառքները, որոնց քանակութիւնը եղանակին համեմատ կը տարուբերի, ինչպէս՝ հացազգիս, բուրդ, յամբակ, բրինձ, և խամ նիւթեր՝ որոնց խնդրանքը կը բարձրանայ կամ կ'իջնայ պարագաներուն համեմատ, ինչպէս հանքածուխ, խամ երկաթ, և.։

Անկարելի է ճշդիւ հետեւիլ սովորական ըսուած շոգենաւերուն ճամբորդութեանց։ Իբրեւ նմոյշ կը բաւէ առնել հետեւեալ ուղեցոյցը։ — Շոգենաւը հանքածուխ բեռցած Նիւքրութէն կը մեկնի Աղէքսանդրիա։ Աղէքսանդրիայէն հանքածուխ բեռցած կը մեկնի Պոմբոյ։ Պոմբոյէն սակառներով քարիւղ բեռցած կը մեկնի Ջոմպայի մէջ անգլիական հրապարակին յարմար գնելիք բան մը եթէ չգտնէ, նաւախիճ բեռցած Պիրմանիա կը մեկնի, անկէ առչիւ բրինձ կը բեռնայ Ֆիումէի համար։ Ֆիումէէն նաւախիճ բեռցած Սմիւրյա կ'երթայ, ուրկէց խամ երկաթ առնելով Կաւաքօ կը մեկնի։

Նկատի առէ՛ք որ հինգ հազարէ աւելի նաւերու տարիով մը այս տեսակ պայմաններով ճամբորդութիւն կ'ընէ, և այն ատեն կարելի է ընդհանուր գաղափար մը կազմել անգլիական վաճառականութեան ընդարձակութեան վրայ։

Հազարի չափ մեծ ու պզտիկ առագաստանաւեր ալ գործ կ'ընեն թէ՛ իբրեւ փոխադրանաւ և թէ իբրեւ սովորական շոգենաւ, սկսեալ խոշոր քառակայմէն որ Սիամէյ կ'երթայ և կը դառնայ Հօրն հրուանդանէն անցնելով, կամ Սան Ֆրանսիսքոյէն Անգլիա կը դառնայ ցորեն բեռցած, դարձեալ հիւսիսէն և Հօրն հրուանդանէն անցնելով, մինչեւ Պալթիկի մէջ փայտի առուծախով զբաղող փոքր առագաստանաւը, և եկերքէ եկերք բանող նաւերը։ Ասոնք մերթ ընդ մերթ կ'երթուին Լոնտոնի նաւահանգստին մէջ, թէեւ անոնց թիւը երթալով կը պակսի։ Օտարականը կը գնէ զանոնք, ինք կը բեռցնէ, իր ազգէն նաւասաններ կը գործածէ, և կը բանեցնէ իր շահուն համար։ Այս է պատճառը որ Լոնտոնի նաւամատոյցին մէջ տեսնուած առագաստանաւերէն շատերը ուրիշներու կը վերաբերին։

Թէ՛ սովորական շոգենաւերուն և թէ փոխադրանաւերուն մէջ բազմաթիւ օտարազգի նաւավարներ կան։ Թուանշանները պերճախօս են։ Առեւտրական նաւատորմին մէջ բուն անգլիացի նաւավարներուն թիւն է 176,975, անգլիական գաղթավայրերէն գործածուողներուն թիւն է 42,682, իսկ օտարազգի նաւավարներուն թիւն է 40,000։ 592 օտար նաւապետներ և մատակարարներ կան և 3147 երկրորդական պաշտօնեաներ, 59 օտարազգիներ նաւուղղութիւն կ'ընեն Լոնտոնի շրջանակին մէջ։ Օտարազգիներուն վճարուած տարեթոշակը 2 միլիոն անգլ. ոսկի է։ Բրիտանացի գործաւորը չի սրտնեղիր այս գումարը ուրիշին գրպանը երթալուն վրայ, նկատի առնելով թէ ինչ ծանր պայմաններու տակ շահուած դրամ մըն է անիկա։ Գործաւորը կը կարծէ թէ ինք ցամաքին վրայ աւելի յարմար գործ կրնայ գտնել իրեն։

Նաւատէրերուն միակ մտածումն է դրամ վաստկիլ։ Անգլիա կրպակ մըն է, և կրպակին գործն է շահ ու զէնը։ Նաւատէրերէն ոմանք յայտարարած են թէ իրենց նաւերուն մէջ գործածուած օտարականներուն թիւը կրնայ վտանգ մը դառնալ պատերազմի պարագային, որովհետեւ երբ հարկ ըլլայ առեւտրական նաւերը իբրեւ մարտանաւ գործածել, օտարականը ամենայն հաւանականութեամբ պիտի մերժէ ծով ելնել։

Օտարներուն նաւուղղիի վկայական տալու սովորութիւնը մի միայն Անգլիոյ մէջ կայ, բայց ասիկա պատերազմի պարագային խիստ վտանգաւոր կրնայ դառնալ։ Ոչ մէկ օտար երկիր այդպիսի առանձնաշնորհում տուած չէ Բրիտանացի հպատակներու։

Եթէ պատերազմ ծագի, ինչ պիտի պատահի այս անդին և կարգաւորուած առեւտրական գործն՝ որմէ կ'ապրին անգլիացիք։ 1905ին մեր ստացած քանի մը թեթեւ փորձերը կրնան իբրեւ դաս ծառայել։ Երբ ճարտնական նաւատորմիղը Բորթ Արթուրը պաշարած էր, չէզոք նաւեր հանքածուխ և պարէն կը փոխադրէին դէպ ի Վլատիվոսթօք։ Ընկերութիւնները 100ին 30 ապահովագրութեան տակ կը մտնէին գրաւման վնասները ծածկելու համար։ Բայց երբ Բորթ Արթուր առնուեցաւ, և ճարտնական նաւատորմիղը ազատ եղաւ, սկսաւ վաճառականութեամբ զբաղող չէզոք նաւերը գրաւել, որոնք արգիլուած վաճառք կը փոխադրէին։ Մանք վերջնականապէս։ Թուա օմանդակ յածանաւերն ալ սկսան չէզոք նաւեր հալածել, ընկղմել, Անգլիացիք 150,000 ոսկի կորսնցուցին ասոր երեսէն։

Տարակոյս չկայ որ պատերազմի ժամանակ ծովային ապահովագրութիւնը անագին կարեւորութիւն ունի Անգլիոյ համար։ Աշխարհի մէջ միակ ազգը Անգլիացիք են որ իրենց ապրուստը և դիւրութիւնները միմիայն ծովային փոխադրութենէն կ'ակնկալին։ Արդ, պատերազմի ժամանակ ապահովագրական ընկերութիւնները ի՞նչ անագին վարձքեր պիտի պահանջեն իրենց գործը կատարելու համար, և ո՞ր շոգենաւային ընկերութիւնը կրնայ առանց ապահովագրութեան իր շոգենաւը ճամբայ հանել։

Բայց միեւնոյն ատեն պէտք է դիտնալ թէ արդի ծովային պատերազմները հիներուն չեն նմանիր։ Վերջին դարու սկիզբի պատերազմներուն մէջ Թրաֆալարի ճակատամարտէն առաջ, երբ Սպանիական և ֆրանսական նաւատորմիղները ծովերուն վրայ էին, ապահովագինը խիստ բարձր էր։ Ապահովագինը, ինչպէս գիտէք, երկու տարբեր մասերէ կը բաղկանայ, ծովային կորուստը և պատերազմական կորուստը։ Թրաֆալկարի ճակատամարտէն առաջ, Անգլիայէն մինչեւ Ճիպրալթար ղրկուած վաճառքներուն ապահովագինը հարիւրին 23 սթերլին 5 շիլին էր՝ միմիայն պատերազմական կորուստին համար։ Հիմա հարիւրին հինգը անդամ բարձր կը համարուի, և ասոր պատճառը օտարին մրցումն է մեծ մասամբ։

Պատերազմի ժամանակ խամ նիւթերուն և ուտեստեղէններուն հայթայթման պարագաները քննող արքայական յանձնաժողովին առջեւ մասնագէտներ կարծիք կը յայտնեն որ Գերմանիոյ դէմ ծովային պատերազմի մը պարագային նաւուղէքները պիտի եռապատկուին։ (Պէտք է դիտնալ որ թէ՛ շոգենաւին և թէ վաճառքին ապահովագինը նաւուղէքին գիներուն վրայ պիտի աւելնայ)։ Իսկ եթէ Մեծն Բրիտանիա երկու ծովային Տէրութեանց (Ֆրանսա և Գերմանիա) դէմ պատերազմ ընէ, ա՛լ աւելի վրդովիչ ասոնցմով պիտի աւելնան նաւուղէքները։ Հարաւ-Ափրիկեան պատերազմին ժամանակ, երբ ծովային հաղորդակցութեանց խափանումը երբեք խնդրոյ նիւթ չէր, ամէն կողմ նաւուղէքները հարիւրին 85 աւելցան։ Ասկէց դատ անգլիական շոգենաւերը չեն կրնար բանիլ մինչեւ որ պատերազմական նաւատորմիղը չխստահացնէ անոնց ապահովութիւնը։ Բայց վերջին ծայր անհնարանակն է որ ծովային նախարարութիւնը կարենայ յածանաւեր զրկել պահակութիւն ընելու համար առեւտրական ճամբաներուն վրայ, որովհետեւ, բոլոր յածանաւերը պէտք պիտի ըլլան մարտանաւերուն ծառայութեան։ Պատերազմական ապահովագինը հարիւրին 10էն մինչեւ 40 պիտի կրնայ բարձրանալ, մինչդեռ օտարին մրցումը նկատի առնելով Անգլիացի նաւատէրը հարիւրին 5 անդամ գժուարաւ կրնայ աւելցնել իր նաւուղէքին վրայ։ Անխուսափելի է որ թըշնամին պիտի յաջողի առաջին վայրկեաններուն իսկ շոգենաւային գրաւումներ ընել, և ասիկա շատ դէշ պիտի ազդէ ապահովագրութեան հրապարակին վրայ։ Ասկէց զատ, ծովային նախարարութիւնը պիտի պարտաւորի առեւտրական շոգենաւերէն բաւական թուով իբրեւ օժանդակ յածանաւ գործածել, ինչ որ կորուստ մը պիտի ըլլայ աշխարհի վաճառականութեան համար, բնականաբար առագաստանաւերը պիտի չկրնան գործածուիլ, մինչդեռ Անգլիա ցորեն բերող նաւերուն հարիւրին եօթը առագաստանաւ է։

ՆՈՐՎԷԿԻՈՅ ՀԱՔՕՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ԹԱԳԱՎՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Նորվեկեան ժողովուրդը նախանձախնդիր է հնութեան և աւանդութեան, իր թագաւորն ու թագաւորին առած է Եւրոպայի ամէնէն հին իշխող տուներուն երկուքն։ Հաքօն Է. և Մօտ թագուհին երկուքն ալ հաւասարապէս կը սերին Կուէլֆ հռչակաւոր տունին պտուղն, այսինքն Առիւծ Հենրիկոսին, որուն մեծ-հանին դուստրն էր Ս. Օլաֆի, որ Նորվեկիոյ մէջ թագաւորեց ԺԱ. դարուն։

Նորվեկիոյ նոր թագաւորն ու թագուհին յարգելով իրենց ժողովուրդին սիրելի աւանդութիւնները, իրենց մայրաքաղաքէն գացին Թրօնտհէմ, ուր տեղի ունեցաւ իրենց թագադրութեան արարողութիւնը։ Նորվեկիոյ մէջէն անցան յամրընթաց, որպէսզի ա՛լ աւելի չփնան մէջ գտնուին բնակիչներուն հետ։

Նորվեկիոյ հին վեհապետները Թրօնտհէմի մէջ կ'ընդունէին իրենց վեհապետական տուչութիւնը։ Վեց հարիւր տարի առաջ հոն թագ դրաւ Նորվեկիան [illegible] Հաքօն Զ., որ ամուսնացած էր Վալտէմարի Մարկրիթի հետ, որ Հիւսիսի Շամիրամը կը կոչուի։

Թրօնտհէմի մայր եկեղեցին ամէնէն գեղեցիկ յիշատակարանն է զոր Միջին Դարու ճարտարապետութիւնը արտադրած է սկանդինաւեան երկիրներուն մէջ։ Նախ փայտակերտ համեստ եկեղեցի մըն էր ԺԱ. դարուն շինուած իբրեւ պահարան Ս. Օլաֆի չուրջառին։ Ինչպէս յայտնի է, Օլաֆի էր որ քրիստոնէութիւնը հաստատեց այս երկրին մէջ, և որմէ կը սերին Հաքօն Է. թագաւորը և Մօտ թագուհին։ Ս. Օլաֆի մէկ աղջիկը հարս եղաւ Սաքսոնիոյ մէկ դուքսին, մեծ-հանին ըլլալով այսպէս Առիւծ Հենրիկոսին, որ պետն է Կուէլֆեանց ընտանիքին, որուն մէկ ճիւղը— Հանովէրի ճիւղը — այսօր Անգլիոյ գահուն վրայ բարձրացած է։ Այս տունին սերած է, ինչպէս վերը ըսինք, Մօտ թագուհին։ Կուէլֆ ընտանիքին մէկ ուրիշ ճիւղը խնամի եղաւ Օրանժ-Նասաուներուն, որոնց կը վերաբերի Հաքօն Է.ի մայրը՝ Դանիոյ Լուիզա թագուհին իր մեծ-մօրը կողմէ, որ հղանտացեղ իշխանուհի մըն էր։

Փայտակերտ փոքրիկ եկեղեցին քարաշէն մայր եկեղեցիի մը փոխակերպուեցաւ ԺԲ. և ԺԳ. դարերու ընթացքին մէջ Բէնեդիքտեանի մայր եկեղեցիին ձեւով։ Անգլիացի ճարտարապետներ և արհեստաւորներ յաջախ Նորվեկիոյ արեւմտեան ցամաքը կ'երթային։ ասոնց օժանդակութեան շնորհիւ էր որ բարձրացաւ այս հրաշակերտ յիշատակարանը, որուն գլխաւոր հետաքրքրութիւններէն մին էին թագաւորներու, եպիսկոպոսներու գլուխներ քարի մէջ քանդակուած, և որ զարմանալի իրականութեամբ մը կ'արտադրեր ժամանակին մեծ տիպարները։

Թրօնտհէմի մայր եկեղեցին երեք անգամ աւերուեցաւ հրդեհներով։ 1869ին ի վեր կ'աշխատին վերահաստատել զայն իր առաջին պայծառութեան մէջ, սիներու, արձաններու և վարդայատներու իր անհուն գանազանութեամբ։ Բարեբախտաբար խորտակուած վերծմացած են ժպտուն, ցայտուն կամ ծամածուռ դէմքերը։ Հաքօն Է. և Մօտ թագուհին ուրբաթը ընտրեցին թագադրութեան համար, որովհետեւ այդ օրը կրկին տարեդարձն էր իրենց նշանախօսութեան և ամուսնութեան։ Հնօրեայ արարողութիւնը իր բոլոր կերպերով յարգուեցաւ թեթեւ փոփոխութիւններով, զոր օրինակ՝ թափորին եկեղեցիէն դուրս ելնելու ատեն նուիրակը չարտասանեց թագաւորին և թագուհիին անունները։

Վեհապետն ու Վեհապետուհին եպիսկոպոսարանէն ոտքով չգացին եկեղեցին, ինչպէս ըրած էին Օսկար թագաւորը և Սոֆի իշխանուհին, որոնք ութը հարիւր մէթր երկայն տախտակամածի մը վրայէն քալեցին։ Հաքօն Է. և Մօտ թագուհին քառաձի նոր կառքով մը դէպի մայր եկեղեցի ուղղուեցան, որուն մուտքին առջեւ սաղաւար մը կանգնած էր, ուր ընդունուեցան եպիսկոպոսէն և իր կղերէն։

Գահերը դրուած էին խաչափայտին մէջտեղ, կեդրոնական սիներուն կրթնած բարձրաւանդակի մը վրայ։ Ոսկեստուն կարմիր թաւիշէ ամպհովանի մը կը բարձրանար գահերուն վրայ։ Նոցին Վեհափառութիւնք նստան երեսնին խորանին դարձուցած։ Պէրնատօթ, երբ թագ դրաւ Թրօնտհէմի մէջ, նախամեծար համարեց կռնակը խորանին դարձնել և հանդիսականները դիտել։

Արքայական քայլերգը հնչուեցաւ, և Հաքօն Է. իր հետեւորդ անձնաւորութիւններէն շրջապատուած մտուցաւ խորանին։ Կղերականներէն մին աղօթք մը կարդալով ըսաւ թագաւորին։—«Առէ՛ք թագը»։ Թագաւորը ծնրադրեց և Վիլքսէնէր եպիսկոպոսը սուրբ իւղով օծեց անոր ճակատը, քունքը, դաստակները և կուրծքը։ Վարչապետ Մ. Միլքէլսէն թագը դրաւ Ն. Վեհափառութեան գլխուն վրայ։ արտաքին գործոց նախարարը անոր յանձնեց դաւազանը, առեւտրական նախարարն ալ ոսկի երկրագունդը, զօրավար Օլսոն ալ թուրը։ Իսկոյն թնդանօթի ողջոյններ արձակուեցան։ Հաքօն Է. արքայական նշանները ձեռքը բռնած յառաջացաւ դէպի խորանը, իր եռուէն կը կրէին թագաւորութեան մեծ դրօշը։

Նոյն արարողութիւնը կատարուեցաւ նաև թագուհիին համար, բայց ի թուրին տուչութենէն։ Նորվէկեան արքունիքը պատուակալ օրիորդներու և սենեկապաներու դրութիւն չունենալով, վինուորական և նաւային վարժարաններէն աշակերտներ կը կրէին օծութեան վերարկուներուն քղանցքը։

Թագադրութեան առթիւ պատուաստնչան չբաշխուեցաւ, այլ արծաթ չքադրամ մը, արքայական նոր դրոշին կարմիր և դեղին գոյներով ժապաւէնի մը կապուած, հանդէսին ներկայ եղողներուն [illegible] Ռա [illegible] մեծութեան դրոշմ մը կը կրէ։ հինաւուրց մայր եկեղեցիին շրջանակին մէջ կայ ամենազգի գոյներով փայտակերտ սիրուն քաղաք մը, ծուլէն ծեծուած, որ Պիօրնսթէրն Պիօրնսօնի բանին նըման «աւանդապէպեր կը մտնէ»։

*** Դեկտեմբեր և Նոյեմբերի վեհապետութիւն, զոր Նորվէկիացիք ա՛նքան ջերմօրէն ծափահարեցին Թրօնտհէմի հանդէսներուն առթիւ, Իտալիոյ թագաւորին զաւակներուն կրտսերագոյնն է։ 1869 Նոյ. 26ին Մարլպօրօ-Հաուսի մէջ ծնած, 1896 յուլիս 22ին Պըքինկէմի պալատին մէջ ամուսնացած է Դանիոյ Շարլ իշխանին հետ (այժմ Հաքօն Է. թագաւոր Նորվէկիոյ) և անցեալ տարի Նոյ. 18ին Նորվեկիոյ թագուհի հռչակուեցաւ։ Իտալիայ Է.ի դուստրը բացօթեայ մարդանքներու առաջին կարգի սիրահար մըն է։ Պզտիկ եղած ատենը, սարսափ կը պատճառէր իր մօր՝ Ալեքսանդրա թագուհիին, իր եղբօր՝ արդի Կայզէսի իշխանին խաղերուն մասնակցելու համար իր ցոյց տուած եռանդին համար։ Ինք և իր ամուսինը Բրիտանիա հանդիպեցին ի վեր կը շարունակեն նոյն պարզ և բացօթեայ կեանքը ինչպէս կը վարեին Էդինբրա-Հաուս ամառանոցին մէջ, Լոնտոնի մօտ, և զոր մանկամարդ վեհապետուհին «իր խըրճիթը» կը կոչէր։ Սբօրթի տարողով, կարճ շրջազգեստով, ձմեռն գեղեցիկ օրերը կը զբօսնուին մակոյկով Բրիտանիայի շրջակայքը։

Մօտ թագուհին ճատրակի և գընդասլաղի վարպետ մըն է, ասկէց զատ կը հետեւի լուսանկարչութեան, կազմարարութեան, փայտի վրայ փորագրութեան։ Մխակողի սիրուն գլուխներ կը դրուագէ, և ունի փլոսկրի և փղատամի ճոխ հաւաքածոյ մը։ Այս թագուհին բազմալեզու է, ջուրի պէս կը խօսի անգլիերէն, ֆրանսերէն, գերմաներէն, դանիերէն և ռուսերէն, զորս սորված է իր ազգականներուն և ազգականուհիներուն այն սիրուն հաւաքոյթներուն մէջ, որոնք կը շրջապատէին Դանիոյ հանգուցեալ թագաւորը, Բրիսթիան Թ.։

Ասեղ չարժելու ճարտար, ճախարակի վրայ կը մանէ վիպային իշխանուհիի մը նման։ Իր մօր Ալեքսանդրա թագուհիին նման հիանալի վայելչութեամբ կը հագուի։ Թոքէնհակի արքունիքին մէջ իր արդուզարդերը թունդ կը հանէին սիրտերը։ Սքանչելի գոնարեղէններ ունի, ի մէջ այլոց՝ ադամանդեայ մանեակ մը, զոր նուիրած է իր կնքամայրը Ինվէրնէսի դրքասուհին, և գօտիի ճարմանդ մը ադամանդեայ և զմրխտեայ, զոր իրեն նուիրեց իր մեծ մայրիկը՝ Վիքթորիա թագուհին։

ԳԵՐՄԱՆԱՑԻ ԽՄԲԱԳԻՐՆԵՐԸ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ. —

Գերմանի խմբագիրները հինգշաբթի օր օթօմոպիլներով աչքէ անցուցին Լոնտոնը և արուարձանները։ Կէս օրուան ճաշը ըրին Ուէսթմինսթրի Աբբայարանին մէջ, ուր պասկաւելի երեցը ընդունեց իր գերմանացի հիւրերը։ Պատցուց զանոնք սրբազան չէնքին ամէն կողմերը, ամէնէն կարեւոր յիշատակարաններուն վրայ ծանօթութիւններ տալով։ Հէնտէլի գլուխգործին առջեւ երեցը յուզեալ ձայնով խաղաղութեան և արդարի բարեկամութեան խօսքեր խօսեցաւ։ «Հոս թաղուած մեծ մարդիկը, ըսաւ, կը վերարերին հաւասարապէս երկու երկիրներուն։ Ճշմարիտ մեծ մարդիկը ամբողջ աշխարհը իրենց հայրենիքը կը համարին։ Իսկ՝ գիտութեան, խորհուրդի և անձնուէր աշխատութեան կապերը միանան Անգլիոյ և Գերմանիոյ մեծութեան և բարօրութեան համար։ Այս հաստատութեան պատմական մեծ ազանդութիւններուն ազդեցութեամբ լեցուած, գերմանացի հիւրերը Խորհրդարանի ապարանքը անցան, այն հսկայ գոթական շէնքը, թէմզի գետերքին վրայ։ Առեւտրական նախարար Լորտ Ճորճ ընդունեց զանոնք իր մասնաւոր սրահին մէջ, իր մօտը ուենենալով Ուինսթըն Չըրչիլը։ Ճաշեցին գերման հիւրերը, և առեւտրական նախարարը բարի գալստեան սիրուն խօսքեր ուղղեց անոնց։ «Իսկ՛ թէ վաճառականութիւնը երկու ժողովուրդները միացնէ խաղաղական և բարեկամական մրցումի մը մէջ,» ըսաւ։ «Վաճառականութեան կոչումն է ժողովուրդները սերտ համաձայնութեան մէջ դնել իրարու հետ։» Նախարարը զուարճաբանելով վերջացուց։ — «Իբրեւ վաճառականութեան նախարար խաղաղութեան նախարար եմ ես, և ինչպէս խաղաղութեան կ'ողջունեմ ձեզ հոս։ Կը յուսամ որ մեր պատերազմական նախարարն ալ, զոր ի մօտոյ պիտի տեսնէք, ա՛ն ալ խաղաղասէր զգացումներով տոգորուած պիտի ըլլայ։»

Գերմանացի հիւրերը յետոյ ներկայ եղան Խորհրդարանին նստին։ Ո՛չ թէ օտարականներուն սովորական բեմը առաջնորդուեցան, այլ նշանաւոր հիւրերու յատուկ բեմին մէջ, ուր օտար իշխաններ և նախարարներ կը նստին սովորաբար։ Հիւրերը սուր հետաքրքրութեամբ կը հետեւէին Բարլամէնթին վիճաբանութեանց ընթացքին, յետոյ գացին Լորտերու ժողովին, ուր Լորտ Եվպէրի բոլոր ազատասրտութիւնը կայացուց զանոնք։ Յետոյ թէմզիի եզերքը թէյ հրամցուեցաւ, որուն ներկայ էին Խորհրդարանի բազմաթիւ անդամներ իրենց տիկիններով։ Երեսփոխան Սըր Պէնճէմին Սթօն ներկաներուն լուսանկարը քաշեց, որոնց մէկ թերթի վրայ կեցած էր պատերազմական նախարար Հէլտէյն, մինչ միւս թերթի վրայ կ'երեւէր գործաւորական դասակարգէն առնուած նախարար Ճոն Պրընս։ Ամէնքն ալ պատերազմական նախարարին հիւրերն էին, որ իւրաքանչիւրին համար մէկ սիրուն բառ ունէր իր շրթունքին վրայ, սահուն գերմաներէնով մը։ Խօսակցութիւնը յետոյ չատ լուրջ նիւթերու վրայ դարձաւ, որուն մասնակցեցան Անգլիացիներէն պատերազմական նախարար Հէլտէյն, Ճոն Պրընս, ընկերվարական Քէյր Հարտի, և պահպանողական Սըր Հորատիոս Պլանքնթ։ Գինիի միջոցին նախարար Հէլտէյն խօսք առնելով ըսաւ։ — «Իսկ՛ Անգլիոյ և Գերմանիոյ միջև յարաբերութիւնները երթալով մօտերմանան։» Պէրլիներ Նեոյէսքեն Ճախրիսքենի խմբագիրներէն Էքարթ անգլերէն լեզուով շնորհակալութիւն յայտնեց։ Երեկոյին գերման դեսպանատան մէջ հայկերոյթ տրուեցաւ, և դեսպանը բաժակ առաջարկեց երկու ժողովուրդներուն բարօրութեան և բարեկամութեան համար։

ՔՐՈՆԻԿ

ՅԱՆՑԱՒՈՐ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆՆԵՐԸ

Աւետարէն. —

Ուրախալի է հաստատել որ Կրօնական ժողովը բոլորովին չեղած ըլլալ կը թուի իր երեսին անյիշաչարութենէն՝ հանդէպ յանցաւոր եկեղեցականներու։ Անյիշաչարութիւնը անշուշտ շատ պատուական առաքինութիւն մըն է, բայց երբ յանցաւոր կղերին համար չափազանցութեան կը տարուի, բնականաբար տեսակ մը քաջալերութեան դէմ կը ստանայ, և բոլորովին վնասակար հետեւանք մը կ'ունենայ ո՛չ թէ միայն խնդրոյ առարկայ եկեղեցականին, այլ բովանդակ կղերին համար։ Կրկնել ու կրկնել պէտք է այս ճշմարտութիւնը, որովհետեւ մեր Կրօնական ժողովը ասկէ առաջ շատ առիթներու մէջ այդպէս թոյլ վարուեցաւ յանցաւոր կղերին նկատմամբ, և անուղղակի, անշուշտ առանց ուղիղու, պատճառ դարձաւ որ մէկ յանցաւոր եկեղեցականի տեղ տասը ուրիշներ ալ երեւան։ Մենք տեսանք եկեղեցականներ՝ որոնք իրենց բարոյական խնամքին յանձնուած անոթ տղաքը ուղղեցին առարկայ դարձնել իրենց ապականութեանց։ Այս եկեղեցականներէն մասը բոլորովին անպատիժ մնաց, մասը ալ՝ աւելի կամ նուազ խիստ պատիժ մը, օրինակի համար ապաշխարութենէ մը վերջ՝ կրկին իր պաշտօնն ու հանդամանքը վերստացաւ, և ըստ առաջնոյն կը մնայ կ'ելլէ ժողովուրդին մէջ՝ իբր հոգեւոր հովիւ, իբր մաքրութեան և ուղղութեան առաքեալ։ Եւ տակաւին կայ տեսակէտը այն դայթակղութեան՝ զոր այդ ատիճան յայտնօրէն մեղանչող եկեղեցականներու ներկայութիւնը եկեղեցւոյն մէջ՝ կրնայ պատճառել հաւատաւոր ժողովուրդին։ Զէ՞ մի որ եկեղեցին մաքուր է մանաւանդ իր պաշտօնեայով։ երբ այս վերջինը չեղի և ապականութեան մէջ խնայ, ուղղակի հաւատքի տեսակէտն է որ կը վանգուլ յաճախ նոյն իսկ անգամալի կերպով։ Եթէ ասկէ առաջ այնքան անգամներ չէր տեղցինք այստեղ յանցաւոր եկեղեցականները պատժելու պէտքը, եթէ ըսինք ու կրկնեցինք թէ անհրաժեշտ պէտք է խիստ պատիժներ տնօրէնել՝ գոնէ պատժուողը օրինակ մը դարձնելու համար մեւս եկեղեցականներուն, պատճառը ուրիշ բան չէր անշուշտ, եթէ ոչ միշտ այդ կորուստը որուն ենթարկեցին կրնար մեծարկուիլ՝ գայթակղութիւն յարուցանող եկեղեցականներու անպատիժ մնալէն։ Եւ դարձեալ ա՛ս է պատճառը, եթէ այսօր կ'ուրախանանք՝ տեսնելով որ Կրօն. Ժողովը սկսած է շեղիլ իր երբեմնի անյիշաչարութեան դրութենէն։ Նոր իրողութիւն մը մանաւանդ, կը հաստատէ Կրօն. Ժողովին այս ուղղութիւնը։ Դաւառական քաղաքի մը մէջ քահանայ մը ենթարկուած էր ապաշխարութեան։ Տեղւոյն Փոխանորդը, այս օրերս, իր կողմէ բաւական կը հաստատի յանցաւոր քահանային ապաշխարութիւնը եւ կը գրդէ զայն որ դիմում ընէ Կրօն. Ժողովին, ներողութիւն հայցելով։ Ապաշխարող քահանան, ժամ առաջ իր պաշտօնին մէջ վերահաստատուելու համար, Փոխանորդին խօսքը կրկնել չի տար, եւ խնդրագիրը կը գրէ, ծանուցանելով նոյն ատեն թէ Փոխանորդ հայրն ալ համամիտ է իրեն։ Կրօնական ժողովը ակամէ չկրնար այս խնդրանքին։ Ոչ միայն չուզեց իր որոշումէն ետ կենալ, այլ նաեւ գրեց փութիկոտ Տեղապահին՝ թէ աւելի լաւ բան մը կ'ընէ այստեղեւ՝ չխանուելով այն տեսակ գործերու որոնց կարգադրութիւնը կրօնական իշխանութեան կ'իյնայ, հետեւաբար՝ գուցէ կը մնայ իր իբր Փոխանորդ ունեցած իրաւունքն չրջանակէն։ Անհաւատի կարգադրութիւն մը որ պատուաբեր է կրօնական ժողովին։ Միայն ենթակաները, միայն յանցաւոր եկեղեցականներն են որ գոհ չպիտի մնան այդ կարգադրութենէն։ Բայց անդին կայ ահագին մեծամասնութիւնը, պատուաբեր ժողովուրդին, որ սրտովին հաւանութիւն պիտի յայտնէ այդ կարգադրութեան։ Որչա՛փ աւելի խիստ ըլլան յանցաւոր եկեղեցականներու համար սահմանուած պատիժները, այնքան աւելի ուրախութեամբ պիտի ողջունուին, որովհետեւ՝ այդ պատիժներուն շնորհիւ մանաւանդ կարելի պիտի ըլլայ կղերը մաքրել իր աղտոտ ու անպիտան տարրերէն։

1000 ՈՍԿԻ

Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցին այսօրուընէ սկսեալ կ'օժտուի մէկ քանի կալուածներով և եկեղեցիին անհրաժեշտ չէնքերով։ Եկեղեցին վերանորոգող Յակոբեան եղբայրներէն հանգուցեալ Միքայէլ էֆ. Յակոբեան իր կենդանութեանը փափաք յայտնած էր որ եկեղեցիին շրջափակին վրայ վեց խանութ շինուի, որոնց վրայ կառուցուին նաեւ սենեակներ, քահանաներու, աղքատախնամի, դպրաց դասու և այլ այս կարգի պէտքերու յատկացուելու համար։ Խանութները որոնք Սուլու Մանասթրի հրապարակը կը նային, բաւական հասոյթ մը կ'ապահովեն։ Իսկ սենեակներուն մուտքը պիտի ըլլայ եկեղեցւոյ բակէն։ Ի դիմաց հանգուցեալին ժառանգորդներուն Սիմոն էֆ. Գայսէրլեան շաբաթ օր պայտաւորուեցաւ հայ ճարտարապետներէն Ա. և Գ. Սարգիսեան եղբարց հետ, 1000 ոսկիով և չինութիւնները այսօրուընէ իսկ պիտի սկսին։ Գայմանագրութեան և յատակագծին անթերի դրոծադրմանը պիտի հսկէ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը։

Կրկնապէս շնորհակալելի է Յակոբեան ընտանիքին այս ջերմեռանդական ձեռնարկը. նախ անոր համար որ չեն անտեսեր բարեգիրատակ Միքայէլ էֆ.ի բաղձանքը և երկրորդ՝ անոր համար մանաւանդ որ փոխանակ օտար ճարտարապետներ փնտռելու, Հայ ճարտարապետի մը կը յանձնեն շէնքին շինութիւնը, այսպէս օրինակ ըլլալով ուրիշներուն ալ։

ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎԸ իր վերջին նիստին մէջ զբաղեցաւ նաև հետեւեալ խնդիրներով.—1. Ամսանոի առաջնորդ Տ. Յակոբ Աշոտ եպսկ. իր առողջութիւնը դարմանել տալու համար ջերմուկները մեկնելու արտօնութիւն խնդրած էր։ Ժողովը արտօնեց Տ. Յակոբ եպս.ի մեկնումը երկու ամսուան պայմանաժամով։ 2. Բաներդի առաջնորդ. տեղապահ Տ. Գէորգ Ծ. վրդ. վերերթեմական այցելութեան եկած ըլլալով իր վիճակին գիւղերուն մէջ, ընդարձակ տեղեկագիր մը ղրկած էր Պատրիարքարան։ Ժողովը կարդալէ յետոյ որոշեց գոհունակութիւն յայտնել Տ. Գէորգ վրդ.ի իր բարւոք պաշտօնավարութեան մասին։ 3. Բզիի քահանաները և ազգայինները հանրագրութեամբ մը խնդրած էին որ տեղւոյն առաջն. փոխանորդ Տ. Երուանդ վրդ.ի հրաժարականը չընդունի։ Ժողովը հարկ համարեց պատասխանել թէ եթէ կը փափաքին որ անիկայ պաշտօնի վրայ մնայ, իրենց անի է սիրաշահել զայն և համոզել։ 4. Ժողովոյ որոշմամբ Պատպատի Տ. Աբիսողոմը Վանայի եկեղեցիին քահանայ նշանակուեցաւ. իսկ Վառնայի հրաժարեալ Տ. Վահրամ քհն. Մարեան Պապատի քահանայ նշանակուեցաւ։

ՊԻԼԷՃԻԿի Գաւառ. Ժողովոյ կողմէ Պարիրաքարան քաշուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ, Առաջնորդական ընտրութեան համար Պարիրաքարանի կողմէ ղրկուած եռանուն ցանկին համաձայն, Գաւառ. Ժողովը նիստ գումարելով Ուրբաթ օր Յունիս 9, միաձայնութեամբ վիճակին առաջնորդ ընտրած է տեղւոյն առաջն. փոխանորդ Տ. Թաթուլ Ծ. Վ. Դուրեանը։

ՊԻԹԼԻՍԻ առաջնորդ Տ. Եղիկ Ծ. Վրդ. Գալբագեան որ ասկէ առաջ Պարիրաքարանէն արտօնուած էր Պոլիս գալու, ճամբայ ելած ըլլալով Տրապիզոն հասած է և կը պատրաստուի եղեր մայրաքաղաքս գալու։

ՈՒՍՈՒՄՆ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ իր վերջին նիստին մէջ զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.—Ա. Կազմական Կանոնագրին 31րդ յօդուածը կը տրամադրէ թէ՝ որ ամէն տարի ուսուցչական ընտրելեաց համար Քննիչ Ցանձնաժողով մը կազմուի Յունիս կամ Յուլիս ամիսներուն մէջ, որպէս զի ստուգէ ներկայացող ընտրելիներուն արժանաւորութիւնը, այնպէս Խորհուրդը նկատելով որ ընտրելիները կը ներկայանան մնծաւ մասամբ օգն. ուսուցչութեան կամ վարժուհիութեան և կամ ձեռական աշխատութեանց քննութեան համար և այսպէսով այնչափ շատցած է այս կարգի պաշտօնեաներու թիւը որ բաւականէն ալ աւելի եղած, և թէ 1903—904 տարեշրջանին Քննիչ Ցանձնաժողով չկազմուելով հանդերձ յաջորդ 904-905 շրջանին կրկին հագիւ երեք անձեր ներկայացած են մասնագիտական կամ դաստիարակ-ուսուցչութեան քննութեան և մնացեալները օգնական ուսուցչութեան փափաքողներ եղած են, իրաց այս վիճակը Ս. Պատրիարքին ներկայացուցած և առաջարկած էր որ ուսուցչական դասակարգը զարգացման առաջնորդելու համար նկատողութեան առնուին այս պարագաներն և ըստ օրինակի նախորդ տարեշրջանի զանց առնուի օգնական ուսուցիչներու և վարժուհիներու քննութիւնը, մանաւանդ որ կազմ. Կանոնագիրին ալ վերաքննութեան ենթարկուած էր։ Իսկ թէ վկայեալ օգն. ուսուցչաց կամ ուսուցչուհեաց մէջէն գանուին փափաքողներ՝ որ քննութիւն անցընեն դաստիարակ մասնագէտ և կամ օգնական մասնագէտ ուսուցչութեան, անոնք դիմեն ուղղակի խորհրդոյ, որպէսզի անոնց մասին անօրինուի կարեւորը։ Ն. Սրբազնութիւն այս կարգադրութեան իր հաւանութիւնը յայտնած և հաստատած ըլլալով խորհուրդը արժան դատեց հրատարակել այս անօրինութիւնը ի տեղեկութիւն անոնց որոնք կը փափաքին դաստիարակ մասնագէտ կամ օգնական մասնագէտ ուսուցչութեան քննութիւն անցնել և վկայական ստանալ։

Բ. Իզմիրի Ս. Առաջնորդը և Ուսմն. Խորհուրդը կը վկայէին քաղաքին Ս. Մեսրոպեան և Ս. Հռիփսիմեան վարժարանց տեսչին Թովմաս էֆ. Պոյաճեանի, և տեսչուհի Օր. Թագուհի Խանճեանի տարիներէ ի վեր ունեցած բարւոք պաշտօնավարութիւնը, և զրկած էին անոնց կրթական բարձր հաստատութիւններէ ստացած վկայագիրներ պատճէնները։ Խորհուրդը նկատողութեան առաւ զանոնք և նոյն վաւերական գրերուն վրայ որոշեց տալ Թովմաս էֆ. Պոյաճեանի դաստիարակ ուսուցչի և Ֆրանսերէնի օգնական մասնագէտ ուսուցչի և Օր. Թագուհի Խանճեանի դաստիարակ վարժուհւոյ և Անդրիէրէնի օգնական մասնագէտ ուսուցչի վկայականները։

Գ. Պոլսոյ ազգ. վարժարաններու ներկայ տարւոյ վիճակագրին համաձայն՝ եէնի Գաւառի դպրոցը ունէր Բարձր. Դասընթացքի Բ. տարւոյ համար 4 մանչ և 3 աղջիկ շրջանաւարաւակերտներ։ Նոյն վարժարանին տեսչութեան կողմէ գրով մը ծանուցուած ըլլալով որ այդ երկսեռ ուսանողներէն ոմանք բաղմիցս բացակայ գտնուած են դպրոցէն առողջական պատճառներու, և Թաղ. Խորհրդոյ կողմէ կարգադրուած է որ այդ կարգը չրջանմն ալ չարուներկէ, Խորհուրդն այս տեղեկութեանց վրայ որոշեց անջատել նոյն աշակերտները, և իրր այն ուղղել արդէն հրատարակուած քննութեանց յայտագիրը։

ԳՈՒՄ-ԳԱԲՈՒԻ ազգաբնակաց նոր մարմնին համար Կէտիկ Փաշայի Թաղ. Խորհրդոյ կողմէ անդամ ներկայացուած են Վանայն էֆ. Ասատուրեան (դեղագործ ի Կէտիկ Փաշա) և Գրիգոր էֆ. Բէմէնճեան գործակատար։ Երէկ թէեւ Ազգաբնակաց նիստ պիտի գումարէր բայց անդամներէն ոմանք բացակայ ըլլալով, յետաձգուեցաւ ուրիշ օրուան։ Հետեւաբար հետեւեալ կերպով կազմուեցաւ Ազգաբնակաց.—Տ. Եղիազար քհն., Արմենակ Փափազեան, Պետրոս Մանիկեան, Գրիգոր Փափազեան, Յարութիւն Եուվարքեան, Վանն Ասատուրեան և Գրիգոր Բէմէնճեան էֆ.ները։

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ իր վերջին նիստին մէջ հետեւեալ անօրինութիւնները բրած է. 1. Խորհուրդը Սէօքէի ագարակի խնդրոյն նկատմամբ Ակնայ և Իզմիրի առաջնորդարաններէն եկած գրերը ուշադրութեան առնելով պարզեց իր տեսութիւնները և յայտագրեց Պարիրաքարան խնդրելով գործադրութիւնը։ 2. Խորհուրդը՝ կեդր. համարակալութեան կողմէ մատուցեալ տեղեկագրերուն վրայ՝ ըստ օրինի քննութիւն կատարեց Գուլկունճուգի, Բուսմէլի Հիսարի, Սկիւտար Ս. Խաչ և Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ ինչպէս նաև Ազգ. Հիւանդանոցի մատակարարութեան հաշւոց և հաստատելով անոնց ճշդութեան ու մատակարարութեան օրինաւորութիւնը՝ վաւերացուց։ 3. Նոյնպէս խորհուրդը քննելով Մայր Եկեղեցւոյ Դպրաց Դասու մատակարարութեան հաշիւները պարզեց իր տեսութիւնները և որոշեց յայտագրել կրօն. Ժողովին։ 4. Խորհուրդը յանձնարարեց համարակալութեան պատրաստել և ներկայացնել դարձեալ ցուցակը այն Թաղ. Խորհուրդներուն, որոնք դարդ չեն մատուցած հաշիւը իրենց մատակարարած հաստատութեանց։ Խորհուրդը Կեդր. համարակալին յանձնեց Այսթէֆանոյի և Էյուպի Ս. Աստուածածնայ եկեղեցիներուն մատակարարութեան հաշիւները, քննելու և տեղեկագրելու համար։ Ասոնցմէ զատ Խորհուրդը զբաղեցաւ Նաալը Դարուի, Խասգիւղի, Ալէմ Տաղիի, Բինկեանի և Պաֆրայի եկեղեցիներուն վերաբերեալ կալուածական, կտակային և դրամական ու անոնց վերաբերեալ խնդիրներով։

ԱՏԱԲԱԶԱՐԻ Հայուհեաց վարժարանի ամավերջի հանդէսը տեղի պիտի ունենայ Յունիս 14ին։ Այս տարուան շրջանաւարտներն են.

Օրիորդք.—Ազնիւ Յ. Փափազեան (Պոլսեցի), Ազատ Մ. Թիմուրեան (Ասաբազարցի), Արմենուհի Ա. Մանուշարեան (Տրապիզոնցի), Արմենուհի Տ. Քիւրեան (Ասաբազարցի), Բարուհի Մ. Զէյնտիկեան (Ասաբազարցի), Բերկրուհի Ն. Մալեան (Պարտիզակցի), Զարուհի Պ. Յակոբեան (Պոլսեցի), Էլմա Դ. Դաղարեան (Խարբերդցի), Մարիցա Գ. Հէրլմաճեան (Նիկոմիդիացի), և Սիրանոյշ Մ. Կէօլլիւեան (Պոլսեցի)։

ՊԱՐՏԻԶԱԿԻ Ամերիկեան վարժարանին ամավերջի հանդէսը պիտի կատարուի Յունիս 13ին, երբ պիտի կատարուի նաև նոր շէնքին բացումը։ Այս տարուան շրջանաւարտներն են, պարոնայք.—Արշակ Աւագեան (Գաղատիացի), Մարտիրոս Առաքելեան, (Բէօթահիացի), Միհրան Գինոցեան (Բարցի գիւղացի), Միսաք Թաթարեան (Բասթէմունիցի), Մերկերոս Խաչմանեան (Պարտիզակցի), Յակոբ Խաչմանեան (Պարտիզակցի), Գեղամ Սկրոբեան (Արզանպէկցի), Ստեփան Տաքէսեան (Բէօթահիացի), Յակոբ Տայեան (Պարտիզակցի), Ենովք Տէր Աբրահամեան (Բասթէմունիցի), և Մեսրոպ Փարաւազեան (Ակնցի)։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

23 Յունիս 1906

Ֆրանսական 3%	97.17
Օսմանեան Միացեալ	96.47
Երկաթուղի	147.50
Պանք Օթթօման	678.—
Ռէնտի	446.—
Թրանսվաալ	53.—

ԲԱՄՊԱԿԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

ԼԻՎԷՐՊՈՒԼ, Յունիս 22

Ցլս.—Օգս.5.82 բէնս Հկտ.—Նոյ.5.63բ.
Օգս.—Սեպ.5.74 » Ծնվ.—Փետ.5.63 »

ՐԷՍՄԻ

ՇԵՖԱԳԱԹ

Օրման վէ մատէն վէ զբաթի նէզարէթը ճէլիլէսի մուավինի սաատէրլու Ալի Բիրա էֆէնտի հազրէթլէրինին հարէմի վէ քէրիմէլէրի ըֆֆէթլու հանըմարա իքինճի բիրպէտէն Շէֆֆաքաթ նշանը հիմանունը խնայէթ վէ ինան պույրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Ականակուռ Օսմանիյէ պատուանշան արուեցաւ Ռուսիոյ Արտաքին գործոց նախարար Մ. Տիսովէլսքիի, Բ. Մէճիտիյէ՝ Հաշուակողութեան դիւանին անդամներէն Հաֆըզ Իշան և Ահմէտ պէյներու, Պուսական Խորհուրդի քաղաքային ճիւղին օգնականներէն Միւմթազ պէյի և Հալէպի երեւելիներէն Մէրա փաշայի։ Գրդ Օսմանի՝ Իսկենտերուն շոգենաւին առաջին մեքենավար Մ. Լինկ Վիսթի որ զէնքի և հրանիւթերու գրաւման մասին ծառայութիւն մատուցած էր։

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Ուլայի Բ. աստիճան արուեցաւ Այալնի կուսակալութեան արտաքին գործերու տեսուչ Ցուսաֆ պէյի։

ՊԱՇՏՕՆ.— Բազան գաւառին հաշուակալ կարգուեցաւ Համայի հաշուակալ Օսման Նեճէտէթ էֆ. որուն յաջորդեց Բոլսանի հաշուակալ Ասմէտ Խալէթ էֆէնտի։

ԱՌԱՆՁԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱՐԺԵԹՈՒԹԵՐԸ.— Առանձնաշնորհեալ արժէթուղթերուն փոփոխման գործողութիւնը արտօնող կայս. Իրատէն չնորհուեցաւ։ Հրապարակ հանելու գինը պիտի ըլլայ 87 ղրշ.։

ՌՈՒՍ դեսպան Մ. Զինովիէվ վաղը Ռուսիա կը մեկնի Ռումանիոյ ճամբով։ Իր բացակայութեան՝ գործերը պիտի վարէ խորհրդական Մ. Սվէշնի։

⁂ Դեսպանատան Բ. Թարգման Մ. Մանտէլսթամ որ իր երկիրը կը գտնուէր, Պոլիս դարձաւ։

ՆՈՐՎԵԿԻՈՅ Հաքոն թագաւորին և Մօտ թագուհիին թագադրութեան հանդէսներուն առթիւ, ուրբաթ իրիկուն Բերա, Նորվեկիական ընդհ. հիւպատոս Մ. Ռէբքէն և Տիկինը հայկեբոյթ մը տուին որուն ներկայ էին հիւպատոսարանին պաշտօնեաները և Նորվեկացի երեւելիներ։

ՀՐԴԵՀՆԵՐԸ.— Քաղաքապետութիւնը ծանոյց թաղապետական շրջանակներուն թէ գիշեր ցորեկ բարապաններ պէտք է պատրաստ գտնուին, որպէս զի երբ տեղ մը հրդեհ ծագի, իսկոյն թաղապետական քննիչներուն առաջնորդութեամբ հոն փութան՝ հարկ եղած գործիքներով, ջուրով լեցուն տակառներով, Տէրքոսի ջուրին ծորակներու բանալիներով, ջրկիրներով ևն., նաև հրդեհը մարելէն ետքը հրկիզեալները իրենց կարասիներով պատրաստարել և մինչեւ որ կրակները բոլորովին մարին, ջրան մը և ջրկիրներ սպասցնել։ Նոյն նպատակով թաղապետական շրջանակներուն մէջ սպասող բարապանները եթէ առանց օրինաւոր պատճառի հրդեհին վայրը չփութան, առանց մասին օրինական գործողութիւնները կատարուին, միանգամայն բացակայող ջրանկիրներն ալ դրամական տուգանքի ենթարկուին։

ՌՈՒՄԷՆ դեսպան Մ. Բարինու չարաթ օր Ռումանիա մեկնեցաւ իր ընտանիքը Պոլիս բերելու համար։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԱԻԱԶԱԿՆԵՐԸ.—Իմացուելով որ Պուլկար աւազակապետներէն Եանի և Վասիլ Մանասթիրի Օրխոլա գիւղին մէջ պահուրտած են, խուզարկութիւն կատարուեցաւ և ձերբակալուեցան ուրիշ ընկերի մը հետ։

ԾՈՎԻ ԲԱՂՆԻՔՆԵՐԸ.— Ծով մտնելու եղանակը եկած ըլլալով, բաղնիքներուն առողջապահական վիճակին վրայ հսկելու համար հրահանգ տրուեցաւ թաղապետութեանց, որոնք, պիտի հսկեն որ ծովի բաղնիքները կոյուղիներու մտա չչնոին այլ հոսանուտ տեղեր, տախտակորմները անօր ըլլան, ամեւ չըլլան և յանախորդի մը տրուած գենչակը և այլն ուրիշի մը չտրուին առանց լուացուելու։

ՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐԸ ԵՒ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.— Իրատամ այս վերնագրով խմբագրական մը գրած էր երէկ որուն ամփոփումն է հետեւեալը.— Այս տարի օդերը խիստ աննպաստ գացին։ Կարկուտ, սեղատարափ, և ողողում վնասներ հասցուցին դաշտերուն և արտերուն։ Մանաւանդ Կէյվէի, Ասաբազարի շրջակայից և Զոնկուլտաքի վերջին աղէտը մեծամեծ վնասներու ենթարկեց երկրագործները։ Որպէս զի գիւղացիք զերծ մնան այս կարգի վնասներէ, իրենց կ'առաջարկենք երկրագործական ապահովագրութիւնը, որ կ'ըլլայ կարկուտի, ողողումի, անձրեւի և երաշտութեան դէմ։ Այս բարերար դրութիւնը ընդհանրացած է այսօր բոլոր երկրագործական երկիրներուն մէջ, մինչ մեր երկրագործները չեն գիտեր թէ ինչ ըսել է այդ տեսակ ապահովագրութիւն մը։ Երկրագործական ապահովագրութեան համար ցանքին տէրը պարտաւոր չէ կանխիկ դրամ վճարել։ Երբ ցանքը թիլ մը բարձրացած է ապահովագրողը կուգայ և արտին դին մը կը գնահատէ։ Հաշնձքի ատենը երբ բերքը լաւ է ապահովագրողը իր իրաւունքը կ'առնէ, իսկ եթէ փճացած կամ վնասուած է, գնահատուած գինը կը վճարէ ապահովագրողը։ Այս կերպով ո՛չ միայն ժողովուրդը այլ պետական գանձն ալ պիտի չտէր քանի որ բերքը ապահովուած կ'ըլլայ։ Տեղ տեղ միայն կարկուտի դէմ կ'ապահովագրեն բերքը, որովհետեւ ողողումի վախ չկայ, քանի որ այդ բանը տեղի կ'ունենայ առանց անտառի, գետին անցքերը և հեղեղատները նեղ տեղեր։ Անտառներուն կարուիլը սա տեսակէտով ալ վնասակար է որ հեղեղները քաղաք կամ գիւղ կը խուժեն, ինչպէս հատատուեցաւ Պրուսայի մէջ վերջին ողողման առթիւ։ Երկրագործական ապահովագրութիւնը պիտի ապահովէ գիւղացիներուն շահը։ Հետեւաբար փափաքելի է որ այդ դրութիւնը ընդհանրանայ գաւառներու մէջ։ Այս գործը կ'առաջարկենք Օսմ. Ապահովագրական Ընկերութեան որ յուսալի ենք թէ գործնական փորձ մը կատարելու առաջին քայլը պիտի առնէ։

ՄԱԲՈՍՑԻՆ Վերատեսչութիւնը նըկատելով որ առեւտրական կարգ մը ապրանքներու քննութիւնը և գործողութիւնները մաքսատունէն տարբեր տեղեր կը կատարուին, ինչ որ անպատշաճ է, ծանոյց ամէն կողմ որ առեւտրական ամէն տեսակ ապրանքներ միայն մաքսատան պաշտօնական քննութեան յատկացուած տեղը քննուին և ասոր հակառակը բնաւ չգործուի։

⁂ Մաքսային վարչութիւնը նուազագոյնի դրած է Սկանտիկի նոր մաքսատուներուն չնութիւնը որուն ծախք պիտի ըլլայ 40,000 ոսկի։

ԿՐԹՈՒԹԻՒՆԸ ԴԱՒԱՌՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ.— Ցարդ գաւառներու մէջ 700է աւելի բարձրագոյն նախակրթարաններ և երկրորդական թուրք վարժարաններ հաստատուած են։ Այս նոր հաստատութիւնները ծախքերը աւելցուցած են և նոր վարժարաններու բացման համար կրթական նախարարութեան յատկացած 5000 ոսկի հատոյթը անբաւական կը դառնայ եղած վարժարանները պահելու և նորեր բանալու համար։ Այսպէս 5000 ոսկիի դումարը պիտի բարձրանայ 15,000 ոսկիի։

ՇԵՐԱՄԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Պրուսայի դեղագործներէն Յարութիւն էֆ. Լութֆեան յայտնեց թէ դարման մը գտած է չերամներուն հիւանդութեանց դէմ։ Մանագիտական մարմին մը պիտի քննէ պատրաստուած դեղը։

ԷՐԶՐՈՒՄԷՆ կը գրեն.— Քաղաքս 60,000 բնակիչ ունի։ Հաստատուած է լեռներու ստորոտը։ Քաղաքիս առջեւ կը տարածուի ընդարձակ դաշտ մը և հիւսիսէն, ժամ մը հեռուէն կ'անցնի Բարա-Սու գետը։ Հռչակաւոր է իր բազմաթիւ աղբիւրներով, մզկիթներով, հոյակապ բերդերով և հսկայ եկեղեցիով։ Ակէջ 30-50 տարի առաջ Էրզրում դուռն էր բոլոր պարսկական և կովկասեան քաղաքներու. այժմ իր կարեւորութիւնը կորսնցուցած է առեւտրապէս, Պաթում-Ճուլֆա նոր երկաթուղին չնութեան պատճառաւ։ Ամէն 40-50 տարին անգամ մը սակայն քաղաքը քիչ չատ կը վնասուի երկրաշարժէ։ Էրզրում գլխաւորաբար կ'արտածէ վուշի հունտ, այծի և ոչխարի մորթ, ոչխարի ալիք աղած, մեղրամոմ, ցորեն և ոչխար։ Իսկ կը ներածէ ամէն կարգի մանիֆաթուրա, Պոլսոյ ճամբով։ Պոլսոյ վաճառականները 6 ամիս պայմանաժամ կուտան Էրզրումցի իրենց պարտականներուն, և երբ այդ շրջանը անցնի, ամէն երկու ամիսի համար 100ին 3 տոկոս կ'առնեն։ Էրզրումէն Տրապիզոն ուղտերով և ձիերով վաճառք կը ղրկուի, սակայն, հաղիւ 12-15 օրէն կը հասնի հոն։ Տրապիզոն-Բաբերդ-Էրզրում ճամբան երկար է և եթէ չենուի Բիզէ-Սպեր-Էրզրում ճամբան, փոխադրութիւնները դէպ ի Սեւ Ծով շատ պիտի դիւրանան։

ՍՊԱՍԱՐԿՈՒՆԵՐՈՒՆ ՇԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Մագրիգիւղի կայարանին դէմ կայ սրճարան մը, որ ուրբաթ և կիրակի օրերը յաճախորդ որսալու համար անդրկամրջեան երգչուհի մը և նոյն դասակարգի նուագախումբ մը կը դնէ։ Անոնք որ կառախումբէն մարդ սպասելիք ունին կամ մեկնելու ժամանակ ունին, քիչ մը յոգնութիւն առնելու կամ ժամանակ անցընելու համար սուրճ մը խմել կ'ուզեն։ Սուրճ խմելը աղէկ, բայց սուրճը քանի՞ ժամէն կուգայ։ Հոս է խնդիրը։ Անցեալները մէկը կը նստի և սուրճ կ'ապսպրէ։ Ի զուր կը սպասէ և ահա կառախումբը կը հասնի։ Մարդը մեկնել կ'ուզէ, այս պահուն սպասարկուն սուրճը կը բերէ։ Ցաճախորդը չի խմեր և քառորդ մը տալով վրադիրը կը պահանջէ։ Սպասաւորը կ'երթայ և չի դար։ Մարդը գաւազանը քանիցս կը զարնէ սեղանին, և ահա ուրիշ սպասարկու մը կուգայ եւ կը հարցնէ թէ «սուրճը շաքարո՞վ ըլլայ»։ Ամէն կողմէ սպասարկուն կը պոռան, բայց ձայն ձուն չկայ. կառախումբը պիտի մեկնի, որով ճարահատ առանց իրենց տուած դրամին վրադիրը առնելու կը մեկնին, անդամ մըն ալ հոն չերթալ ուխտելով։ Կ'երեւի թէ այդ սրճարանին մէջ սպասարկուներուն այս սովորութիւնը մնայուն է։ Դեռ այս օրերս Մագրիգիւղ բնակող ասիճանաւոր պաշտօնատար մը իրեն հիւր եկած ընկերները ուղարկելու համար մինչեւ կայարան կ'երթայ։ Կառախումբին մեկնելուն կէս ժամ կայ։ Մէջերնէն մէկը կ'առաջարկէ նստիլ սրճարան և ունկընդրել նուագին կատակերգութիւնը։ Երեքէն երկուքը սուրճ կը խմեն և միւսը անուշ մը կ'ուտէ, քառորդ ժամ մը սպասելէ հաք, որովհետեւ մարդիկը օղի, գարեջուր խմողներուն ետեւէն ընկած են։ Բովի սեղանները նստողներուն հանդէպ սպասարկուներուն անկիրթ ընթացքը տեսնելով, կառախումբն կը կանչեն եւ պարաքերնին կը հարցնեն. «չեմ գիտեր, ուրիշներ ըրաւ ըլլալու է, մէկ ղրուշ ալ իմ պարգեւս տասը»՝ կ'ըսէ ան։ Ցաճախորդները կը զարմանան, Վերին Վսարերի, Կղզիներու և Ռօյալի մէջ անդամ չկար ասանկ բան։ Դիւղացի էֆէնտին կ'ըսէ թէ «սովորական օրեր 20 փրդ. է սուրճը, այսօր նուազ ըլլալուն թող ըլլայ 60 փրդ. երկու սուրճ կ'ընէ 3 ղրշ. մէկ ղրուշ ալ անուշը 4, մէկ ալ քու պարգեւդ թո՛ղ 5, առ քառորդը»։ Սպասարկուն կը յամառի, չընդունիր, կառախումբը կուգայ, յաճախորդները պիտի մեկնին և ահա ուրիշ սպասարկու մըն ալ կուգայ և երկուքը մէկէն յաճախորդին թեւէն կը քաշեն որ 5 ղրուշ ալ տայ։ Այս անկրթութեան առջեւ յաճախորդը կը ստիպուի քառորդ մըն ալ վճարել, սակայն այսքան բիրտ և խարեբայական արարքի մը չի կրնալով տոկալ, անձամբ գրած է դէպքը խմբագրատունս, որպէս զի ընդհանուրին չհասնի համար արձագանգ ըլլաք։ Անկիրթ ասնոպայ են հոն սպասարկուները, անկանոն է ծառայութիւնը։ Երդչուհի մը անյարմար չէ՞ ասանկ ընտանեկան վայրի մը։ Վարձակալը լաւ չէ՞ ըներ որ բարեկիրթ մարդկի դործածէ և կանոնաւոր սակայոց մը պատրաստելով կախէր, որպէս զի տեղի չտրուէր սպասարկուներու չհամատակութեանց։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԴՍՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Պոլսոյ եղեռնադատ ատեանը 15 տարի թիապարտութեան դատապարտեց Սայիաը, որ անցեալ դեկտեմբերին սպանած էր Ղալաթիա, Եուքսէք Դալարբրմ, Վերժինի հանրատան մէջ Հայկանոյշ անուն աղջիկը։

⁂ Նիկոմիդիոյ Վոլքէլ գիւղին մէջ ծխախոտավաճառ Մարտիրոսի դէմ դատ բացուած էր թէ իբր փախցուած ապրանք ծախած է Բէժիի կողմէ արձանագրուած ծխախոտները։ Նախադատ ատեանը դատապարտած էր Մարտիրոսը որ Բէժիի հատուցնէ ծխախոտներուն արժէքը եղող 22,000 ղրուշը։ Գործը վերաքննութեան յանձնուած ըլլալով, նոյն ատեանը վաւերացուց Նախադատին վճիռը։

⁂ Սէրֆիճէի նախադատ ատեանը 3 տարի թիապարտութեան դատապարտեց Մէհթոյի որդին Եանի, որուն տուներէն 19 օքսա վառօդ գտնուած էր։

⁂ Մէյմէկ չարաթ բանտարկութեան և երկուքական ոսկի տուգանքի դատապարտուեցան Գէորգ և Մարգար որոնք Մարիքան ծեծած և վիրաւորած էին։ Տարի մը բանտարկութեան եէնի Զէյմէ բնակող Ահմէտ Ճէվատէթ որ ուրիշի անուան գրուած անցագիրը գործածելով վստահութեան գեղծում գործած էր։ Շաբաթ մը բանտի Դատարանի Ռարիկ որ Մանիկ և Անանա անուն կիները ծեծած էր։

ՀՈՐԸ ԻՆԿԱԾ.— Թօփ գաւառ, Թաքքէճի, Թիրուղ անուն կին մը առջի օր երբ տան բակը կը պտտէր, հորին եզերքին քարայատակը փլաւ և ինք վար ինկաւ հորը, բայց չուտով ազատուեցաւ։

ԽԱԲԵԲԱՆԵՐ.— Առջի օր երեք հոգի կ'երթան Բերա, Գուլէ Դարու, մատամ Արամիսի տունը և պարապ սենեակ վարձելու պատրուակով կը պտտին ամէն կողմ։ Տանտիրուհիին զբաղած մէկ պահուն այցելուները դարակէն կը չորթեն 15 ոսկի արժէքով ժամացոյցը, շղթան և ստակը։ Մատամը չատ ետքը կը հասկնայ, բայց ի զուր։

⁂ Բերա, եէնի Զարշըի կողմը Մարիքա անուն կին մը առջի գիշեր Շիտակ Ճամբան կը հանդիպի դեղին պեխով և գլխարկաւոր պարոնի մը ոտքերուն տակ իր տունը կ'երթան հանելի ժամեր անցընելու համար։ Հոն գաւաթ մը գարեջուր հարիւ խմած կինը կը թմրի և երբ կը սթափի երիտասարդը չտեսներ։ Կասկածելով կը փնտռէ սենեակը և կը տեսնէ թէ հանոյակատար պարոնը չորթելով իր քսակը մեկնած էր, ուր կային 15 ոսկի և երկու մատանի։

ԽԱԲԵԲԱՆԵՐՈՒՄ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ.— Բէմզիի և ընկերներուն սենեակը խուզարկուելով զտնուեցան նահանգներէ և օտար երկիրներէ իբրեւ պատասխան եկած նամակներ, առեւտրական գործողութեանց մասին։ Բէմզի և ընկերները չուսլայի վաճառական էսկէօլլներու գիմելով 300 ոսկիի ապրանք ուզեր են, 140 ոսկին կանխիկ վճարելու և մնացածին համար ալ մուրհակ տալու պայմանով, սակայն մուրժուեր են։ Ասկէ առաջ Եսդրուեան և Իսաքբուլեան վաճառատունը գիմեր են՝ 90 ոսկիի թէյ գնելու, 10 ոսկին կանխիկ հատուցանելով և մնացածին համար ալ մուրհակ տալով, սակայն դարձեալ մերժուեր են, վասն զի Բէմզի ու ընկերները իբրեւ վաճառական ճանչցուած չէին և ոչ ոք կ'երաշխաւորէր անոնց։

ՀՍԿԱՑ ՕՁ ՄԸ.— Իզմիրեան թերթ մը կը պատմէ թէ Քօրանէլիոյ կողմը կին մը անցեալները իր սենեակը մտնելուն տեսեր է օձ մը, մեր երկրին համար անմման խոշորութիւնով, որ ծածկուած էր իր անկողնին տակ և պատրաստ էր յարձակելու իր վրայ։ Կինը փախաւ ձիչեր արձակելով, բայց օձը սկսաւ հալածել զայն և բազմաթիւ գիւղացիներու պաղարտումին առիթ մնայն քաշուեցաւ ետ։ Կ'ըսեն թէ հինգ մէթր երկայնութիւն ունէր և մարմինը ծառի մը բունին չափ հաստ էր։

ԱՆԶՆԱՍՊԱՆ.— Իզմիրի վաճառականներէն Սարանտի Սարանտիսէս անցեալ կիրակի անձնասպանութիւն փորձեց անկողնին կամարէն ինքզինքը կախելով։ Կինը տեսաւ և օգնութեան փութաց և ազատեց յուսահատը որ հակառակ խնամքներու՝ քանի մը ժամ ետքը մեռաւ։ Երրորդ անգամն է որ Սարանտիսէս կը փորձէր մեռնիլ՝ քանի որ մտային խանգարում ունէր։

ՍԱԿԱՐԱՆ

ԶԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ՔՈՆՍՈԼԻՏԻ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ Օ.Ո.	104.21½
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ »	104.17
Երէկուան էն բարձր գինը »	104.22½
» էն վար գինը »	104.17

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ ֆր.	146.12½
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ »	145.37½
Երէկուան էն բարձր գինը »	146.25
» էն վար գինը »	145.37½

Շերքէթը Խայրիէ	Օ. Ո.	37.—
Միտիլլիի Պանքա		6.25
Սկանտիկի «	ֆր.	173.—
Բուլգարիա	Ա. Ո.	10.—
Քարաուա Բրէվիլիէժիէ	ֆր.	181.50
» Օրտինէռ	»	168.50
Իզմիրի քարափ	»	595.—
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	Օ. Ո.	4.35
Թրամվայի բաժնեթուղթ	»	8.95
» պարտաթուղթ	ֆր.	485.—
Տէրքոսի Ջուրի ընկ.	»	301.—
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ.	Ա. Ո.	19.17
Քարափ Կ. Պոլսոյ	ֆր.	460.—
Քրէտիի Ֆոնսիէ Էմիրա. 1886		320.—
» » » 1903		267.—
Թրանսվալ		51.—

ՑՈՒՆԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

Ցունական փոխառութիւն	ֆր.	272.50
Պանք Նաս. Կրէս.	»	438.—
» « » Նոր	Օ.Ո.	4.17
Լաւրիում	ֆր.	65.—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղշ.էն	ղշ. փր.
Ֆրանսական ոսկի	87.08
Անգլիական ոսկի	109 28
Բօլ	90.20
Մէճիտիյէ արծաթ	107.25
Ռուպլի թղթադրամ	8.66
Ֆրիմից	50.—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոնի վրայ չէք	ղրշ.	109.22½
Բարիզի » »	ֆր.	22.97½
Վիէննայի » »	քուրոն	21.95
Պերլինի » »	մարք	18.70

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

22 Յունիս 1906

Ֆրանսական Ռանթ 3%	97.32
Օսմ. միաց. գոնս. 4% բաց.	96.52
» » » գոց.	96.55
Բուլգիլի երկաթուղի ֆր.	148.—
Բէժիի պարտաթուղթ »	446.—
Օսմանեան մաքս »	500.—
Օսմանեան Պանք

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ՀԱՅԵՐԵՆ ԹԵՐԹԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ — 66
ԳՐԵՑ
ԺԻՒՆ Վ. ԷՐԻՆ
ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ
ՍԻՄՈՆ ԶԱՔԱՐԻԱՆՑ

Արտառոց Կտակ Մը

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Գ

ԿՐԻԱՅԻ ՔԱՅԼԵՐՈՎ

—Շնորհակալ եմ, պարոն, պատասխանեց Մր. Դիդպերի, ուրախ ըլլալով որ այնքան բարեշնորհ մարդ մը գինքը կը պաշտպաներ։

—Բայց, յարեց մարդը, ատենգիւ Մաքս Լէմլին է, ձեր խաղակիցը։

—Այո՛, կարծեմ, արդարև, պատասխանեց Մր. Դիդպերի, թէև հազիւ կը ճանչնամ զայն։

—Լաւ ուրեմն, ուրեմն, ամէնքս ուղևորը, կը մաղթեմ որ ձեզի պէս յարգելի անձերու հետ այսքան յանդգնութեամբ խօսելուն համար խաղին մէջ ձախողի և գոնէ թէ՛ անոր և թէ ձեր մեծ խաղակիցներուն վրայ յաղթող հանդիսանամ։

Կարելի էր լու ընդունելութիւն չընել այսքան քաղաքավար մարդու մը, որ Տէր և Տիկին Դիդպերիի յաղթութեանը կը հետաքրքրուէր։ Այս մարդը Մր. Բոպերդ Ինկլիշն էր, ազնուականութենէ մը, որ նահանգին ծանր ծուխը գլուխը տարբերով հոն պրոտած ըլլալուն համար։ Ուստի իր անունն ու պաշտօնը յայտնելէ ետք, քաղաքավարութեամբ առաջարկեց առաջնորդ ըլլալ Դիդպերիի ամուսնիներուն, անոնց յարմար պանդոկ մը դրաններու յանձնառու ըլլալով։

Ինչպէս մերժել ծառայութիւնները Մր. Ինկլիշի, որ յայտարարեց նաև թէ չատ մեծ գումար մը դրած էր երրորդ խաղակցին յաղթելու հաւանականութեանը վրայ։ Առաջ Տիկին Դիդպերիի բեռները և դրամ վճարողներէն մէկուն մէջ այն կառախումբին, որ Օկտրնէն պիտի մեկնէր։ Մր. Դիդպերի մանաւորապէս զգածուած կ'երևէր առ պարագայէն որ Մր. Բոպերդ Ինկլիշ միայն անուանած էր զմաքս Բէյ։ Եւ յետոյ, ուրախ էր հանդիպումն համար այսքան հաճոյակատար ընկերոջ մը, որ իբր առաջնորդ պիտի ծառայէր իրեն Ութահի դպրոցական քաղաքին մէջ։ Ուրեմն գործը կարգին էր։ Ճամբորդները վայրկ. նոսան և կարելի է հաւատալ որ երբեք ժամանակը այնքան արագ չանցաւ իրենց համար, որքան այս ուղևորութեան մինչև որ 50 մղոն էր մնաց։

Մր. Ինկլիշ չարունակ խօսեցաւ ամէն նիւթերու վրայ և համակրութիւն մը առեղծեց իրեն հանդէպ։ Ինչ որ ամէնէն աւելի հաճելի երևցաւ Տիկին Դիդպերիի, Մր. Ինկլիշին մարմնի ընտանեաբ մը Ֆրդ զուակը ըլլալն էր։ Ասիկա զարմանալի երևոյթ չէ, քանի որ Հէպպերթ Քիմպլէ, մարմնի կեզեցիկին առաջին խորհրդակարը, 54 զաւակ ունէր։

Այս կարգի նիւթերու վրայ խօսակցութիւնը չատ հաճելի եկաւ Դիդպերիներուն, որովհետև պատմողը Մր. Ինկլիշ՝ չատ սիրուն և հաճելի եղանակ մը ունէր խօսելու։

—Օ՜հ, բարեկամներս, եզրակացուց Բոպերդ Ինկլիշ, որուն ձանձրախանդաղատեցաւ Տիկին Դիդպերիի արցունք թափելու ատենեան, եթէ ճանչցած ըլլայիք մեր եկեղեցիին յարգելի Նախագահը՝ Պրիկամ Եանկը և անոր հոգեղբօրորդին՝ Ձորձ Սմիթը՝ որ եկեղեցիին պատմութիւնը գրեց, և եպիսկոպոսներու նախագահը՝ Հընդրը, և 12 առաքելականներուն նախագահը՝ Օրսն և Դանիէլ Վէյս, երկրորդ խորհրդականը, և Էլիզա Մսօ, նահատակուած սրամիտ կինը։

—Սիրուն էր, հարցուց Տիկին Դիդպերի։

—Սոսկալի կերպով տգեղ էր, Տիկին, բայց զեղեցկութիւնը ի՞նչ է որ կնոջ մը քով։

Այն՝ որուն կ'ուզէր իր խօսքը Բոպերթ Ինկլիշ, հաւատութիւն յայտնող ժպիտ մը ունեցաւ։

—Հիմա քանի՞ տարու է Պրիկամ Եանկ, հարցուց Մր. Դիդպերի։

—Այլ ևս տարիք չունի, քանի որ մեռած է։ Բայց եթէ ապրած ըլլար, հիմա 102 տարու եղած դիտի ըլլար։

—Դուք ամուսնացա՞ծ էք, հարցուց Տիկին Դիդպերի քիչ մը վարանումով։

—Ե՛ս, սիրելի Տիկին։ Ինչ հարկ կայ ամուսնանալու։

Մր. Ինկլիշ զուարթօրէն խնդաց և այր ու կին մատակցեցան անոր զուարթութեան։

Ժամը 7½ էր, երբ կառախումբը կեցաւ Կրէյդ Սօդ Լէյք Սիթիի կայարանին մէջ։ «Հիմնական քաղաք մը էն», ըսաւ էր Բոպերդ Ինկլիշ, և անչուշտ իր նոր բարեկամները առանց անոր ամէն կողմերը այցելելու պիտի չմեկնէին հոնկէ։

Ճշմարտութիւնը սա է որ Մր. Ինկլիշ չափազանցութեան կ'երթար դրուատելով իր ծննդավայրը, որ այնքան գովեսանելու արժանի չէր։ Ընդարձակ քաղաք մը է և եթէ բնակիչներ մը չունենար, հաւանօրէն այդպիսի դարձեր կ'ունենար։

Ամէն պարագայի մէջ, ինչպէս չի կար նոյն իրկուանը այցելել քաղաքը։ Ամէնէն սովորական գործն էր պանդոկի մը ընտրութիւնը, և որովհետև Մր. Դիդպերի կը փափաքէր որ սուղ գին մը չպահանջուի իրմէ, իր առաջնորդը քաղաքէն դուրս Զիբ օդէլը երթալ առաջարկեց։ Այս պանդոկին մէկ ուրիշ անունն էր «ամանագին», և մինակ այս բառը բաւական եղաւ հրապուրելու Տէր և Տիկին Դիդպերին։ Ցեսոյ, ճամբու պայուսակը կայարանը ձգելով, վերջը գալ առնելու պայմանաւ, եթէ Զիբ Օթէլը գործին գար, Մր. Դիդպերի հետևեցաւ Մր. Բոպերթ Ինկլիշի։ Իշան դէպի քաղաքին վարի թաղերը, որոնցմէ բան մը չտեսան Դիդպերի ամուսինները, վասնզի գիշերի մութցած էր և Ժամանցին գեղի մը աղ ելեալը և երեք մղոնի չափ քալելին։ Թերևս Դիդպերիները քիչ մը երկար գան այս ճամբորդութիւնը, բայց խորհելով որ պանդոկը նոյնքան ժամն պիտի ըլլար, որքան հետու ըլլար քաղաքէն, բնաւ մտքի չանցուցին գանգատիլ։

(Շարունակելի)

ԼԱ ՌԷԶԷՐՎ ՄԻԼԹԻՊԷԼ ՏԷ Զ'ԷԹԱ Զ'ԻՆՆԻ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ապահովագրութիւններ՝ ամէնէն թոյլատու եւ ամէնէն նպաստաւոր կերպով

Վճարուած վնաս 360,000 Ֆրանք
Տարեկան գանձում 95,000 »

Արեւելքի համար Տնօրէններն են
Տարք՝ ՄԻՐԶԱՆ և ԹՕՓՈՒԶ

50—2 Պոլիս, Գալաթա, Ինալէմ խան, թիւ 6 և Կրկին 6

Ի՞ՆՉ ԿԵՐՑՆԵՄ ՏՂԵԿԻՍ

Տղաք երբ հինգ վեց ամսուան ըլլան, մայրերը անոնց լաւ անդարձ ուտելիք գտնելու հնարամտութիւն կ'ըլլան, ինչ որ չատ բնական է, քանի որ, մայրական կաթը որչափ ալ առատ ու զօրաւոր ըլլայ, այլևս անբաւական կը դառնայ տղաք ուժգնելու, երբ վեց ամսու ըլլան անոնք։ Բարիզի աստէնէն հռչակուած բժիշկը Տքդ. Ֆուլիէ նկատողութեան առնելով այս կարեւոր խնդիրը՝ երկար փորձերէ ու զննութիւններէ վերջ, յաջողած է հրատարել տղոց համար առաջին կարգի սնունդ մը, ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐԻ անուամբ, որ Բարիզի, Լէոնտի և Վիէննայի Բժշկական Հասարակութիւններէն դնահատուելով, բոլոր քաղաքակիրթ աշխարհին մէջ տեղահրացած է։ ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐԻ չօգտագործուած խիստ քաղցրահամ է և մարեւոյն ժամանակ վերջին աստիճան անդարար ու կազդուրիչ։ Մայրական կաթին կերպին անգամ անունդ կը պարունակ, զոր ուտող տղաք կը սնանին, կ'աճին, կը կայտառանան, շնորհով տաքի կ'ելլեն և առանց հիւանդանալու ակառ կը հանեն։

Հազարաւոր օրինակներ կ'ապացուցանեն որ ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐԻՆ սեծցող տղաքը, քաջողջ, ուժեղ, զօրաւոր և կայտառ մարդիկ եղած են ապագային։

Այնչ հասակէ անձինք անդրադարձած է որ գործածեն այս սքանչելի սնունդը։ Մանաւանդ ծերեր, հիւանդութենէ ապաքինողներ, ծծմայրեր ու նիհարներ, որոնց վերջին աստիճանի ոյժ, սնունդ և կորով կուտայ։

ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐԻՆ կը ծախսի կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղատներուն ու դեղի մթերքներուն մէջ։ 19—26

ՏՈՔԹ. Ա. ԵՈՐԿԻԱՏԷՍ

ՆՈՐԱԳՈՅՆ ՄԷԹՈՏՈՎ ԵՒ ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՄԲ ԿԸ ԲՈՒԺԷ ՄՈՐԹԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ՈՒ ԳԱՂՐԻԱԿԱՆ ԱԽՏԸ

ՈՐՈՆՑ ՄԱՍՆԱԳԷՏՆ Է

Տօքթ. Ա. Եորկիատէս որ դաղրիական տեսի և մորթի հիւանդութեանց հանրածանօթ մասնագէտ Տօքթ. Ֆուռիէի օգնականը եղած է Բարիզի մէջ, այս տեսակ հիւանդութիւններէ տառապողները բժշկական նորագոյն ու կատարելագործուած մեթոտներով կը բուժէ իր դարմանատան մէջ՝ Բէրա Անալըջարը, չաքարլամեա Լեպոնի վերնայարկը առաջին յարկի աստիճանը՝ ամէն օր կէսօրէն մինչեւ իրիկուն։

Մասնագէտ է մանաւանդ մազի լաւուն ամէն տեսակ հիւանդութեանց. ուրոպական վերջին դրութեամբ հիմնապէս կը բուժէ մազերու թափիլը, գլխու թեփն ու քիչը։ Մորթային հիւանդութիւն ունեցողները երեքշաբթի Չորեքշաբթի և Շաբաթ օրերը (Ք. Թ.) ժամը 6ին։ ինչեւ ութ կ'ընդունի։ 5—10

ՄԵՎԱՍԻՄԸ ՍԱՅՖԷ ՄԱԽՈՒՍ

Սամպոլցա Մահմուտ Փաշայա Պողոյանցներն գարշարանցս Նալբզ խանը իբրիանիցն

ՊԷՕՑԻԻԹ ԶՈՒՌԱ. ՏԷԲՕՍԸ ԷԼՊԻՍԻ ԼԻՔ ԳՈՒՄՍՇԱԼԱՐ ՍԷՐԿԻԼԻՆ

Հաղորդ էլպիսէ խիթմարնէ էվէլքի գասար տէվոմ եօգ որը վէ էյէրուսէ հաղրը էլպիսէ լասիս օլան հիչ կէօրիլմէյէճէք տիր, պունուն ոէպպի իսէ՝ էվվէլա զէմանըմզդէն ուսթալարը թէկրարիւք ա՛նասաթինը իլէրի կէօձիւրմիւշլէր վէ պէտէլը իմալ իսէ պիրաքիս թէտէնին իլէմիշ տիր, սանիէն՝ թիճճար պիզամի էվրօրաեա ադիմէլէ ֆապրիգալարտան էն ալա էմմասեր բէչին բարա վէ էնվէն ֆիթալա պիլիչիթիրա կէօթիւրուպ սաթմագա վէ ուսումմ միւշթերիլերինի միսթէֆիա վէ մէհնուն իլէմէքտէտիրլեր։

Իչթէ պու սուրէթլէ ինկիլիզ վէ ֆրանսըզ ֆապրիգալարընան թէտարիրք իլէ իտամա իտիմիզ զայէթ նէֆիս էլպիսէլիք գումաշլարտան վէ պա խուսուսա մէվսիմը ասֆէ մախսուս ինկիլիզ ֆանթէզի պինիրճէ էլպիսէլիք գումաշ բարշալարը իլէ թէրթիպ իտիմիզ օլան պու սերիյի պիլիասա թէշրիհի իլէ սէզքիսա մագազա սահիպլէրի թարաֆինտան հիչ պիր ֆէտտաքիարլըգ տիրիլ իտիմէմիզ օլաուղընը կէօրմէլերի թավսիյէ վէ րիճա օլունուր։

Ֆապրիգալարտան խուսուսի օլարագ ճէկլ իտիմիզ օլան մէղքիր գումաշ բարշալարը ֆիթիարընճա 100տէ 30 թէնզիլաթ իճրա իտիմիզ տիր։

Ֆիյաթլար մազմտ վէ սերկի բազար կիւնլերի ա.ըգ սըր։ 10—5

ԼԱՆՔԱՇԻՐ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Սդերլինգ

Դրամագլ. աւելի քան 13,000,000
Տարեկան գանձում տոկոսէ և ապահովագիրներէ 4,162,578
Անգլ. ապահովագրական ընկերութիւն հրդեհի դէմ եւ կեանքի վրայ
Որ այժմ ձուլուած է ՌՕՃԸԼ ապահովագրական Ընկերութեան հետ

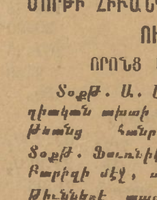

Հրդեհի դէմ ապահովագրութիւն ամէն տեսակ տեփականութիւններու վրայ, —քարէշէ և փայտէշէ կալուածներ, առեւտրական թուղթեր, ապրանքներ, եւն. եւն.։

Լանքաշիր միշտ նպաստաւոր եղած է ամէն կարգաւոր արագ և արդար կերպով կարգադրելու համար։

Իր դրամագլխին՝ 13,062,125 անգլ. ոսկի բարձր թիւը բացառիկ ապահովութիւն մը կ'երաշխաւորէ ապահովագրեալներուն։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆՔ
ԼԻՎԷՐՊՈՒԼ, թիւ 1' ՆՈՐԹ ՃՕՆ ՍԹՐԻԹ
ԼՈՆՏՈՆ, 28' ԼՕՄԳԱՐՏ ՍԹՐԻԹ

ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ Կ. ՊՈԼԱՌՈՅ
ՊՕՆՏ ՍԻԼԼԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.
Նո. 4 և 5 Գիւլիւք Թիւնէլ խան
Դեր-Գործակալ Էֆիրճէք
ՄԱԳՍՈՒՏ Ց. ՍԱՆՏԱԼՃԵԱՆ

Ուրիշ դեր գործակալութիւններ ունի Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։ 50—8

ԻԻՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԹԱՐԻՋ 1828—1829

1828 L'UNION DE PARIS

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԹԱՐԻՋ 1828—1829

ԵՓԱՏԵՊԱԿԱՆԱՑՈՒԹԻՒՆՔ

Դրամագլուխ և պահեստ	320	միլիոն ֆրանք
1904ին գանձուած ապահովագին	37	» »
Մինչեւ 1904ի վերջը հատուցուած վնասք	440	» »

Ինչպէս այս թուանշաններէն կ'երեւի. Ընկերութեան դրամագլուխն ու պահեստի գումարն է 320 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ որն որ հսկայ երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ ԻԻՆԻՕՆԻ ապահովագրելոյ։

Արեւելքի համար մասնաւոր գեղեցիկ սակացոյց. Նպաստաւոր պայմաններ, անհամեմատ կերպով աւելի ԴԵՐԱՋԱՆՑ քան ուրիշ մ'ևէ ընկերութեան պայմանները։

Ընկերութեան Դրամատունն է՝ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՑՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ
Թուրքիոյ և Արեւելքի Ընդհ. Տնօրէնութիւն
Ընդհ. Տնօրէն — ՍԻՄՕՆ ՔԱՑՍԷՐԼԵԱՆ
Գեն — ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

Սթամպուլ, Սուլթան Հէմամ, Քաթրճը Սոլլու Բասամ
Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ԱԶԴՈՒ ՄԻՔԱՍԱՍՊԱՆ ՓՈՇԻ ՓՆՏՈՂՆԵՐՈՒՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ ՄԸ

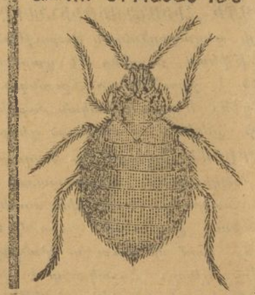

Կ'ուզէ՞ք այս տաքերուն հանգիստ ու մրջիկ-մրջիկ ճնելու եւ առատօրուն առողջութիւնդ չը խանգարուած արթնալ ու ազատիլ սա անհրես միջատներուն գիշերները մեզի տուած չարչարանքներէն. հանեցէք այս տարի եւս կրկին ԳԻՄԻԼ ՈՒՐՂԱԿԻ

ԽԱՉԻԿ ՖԷՍՃԵԱՆԻ ԴԵՂԱՐԱՆԸ

Մահմուտ Փաշա Պազի, «պողոյանիթիեն դէմ, թիւ 261

քանի որ Պաս. հասարակութիւնը փորձով տեսաւ ու հաստատեց անոթալ սման Դեղատանիս կողմանէ ծախուած միջատասպան փոշիներուն խիստ ազդու և առօրեայ գործածելի ըլլալնին։

Ուստի քաղաքավարելով Ազնիւ Ցանկասիրդաց կոչմանէ դրած համակիր ընդունելութիւններու. այս տարի եւս միևնոյն տեսակէն առոյգման մը եւս բերած ու մեծ քանակութեամբ ստղակի Տոյմանիչին մասնաւորապէս բերել տրուած ըլլալով մեծ ու ոգտակի մասնաւոր տուփերու մէջ դրուած պատրաստ կը ծախսուի խիստ դիւրամատչելի գիներով։

Այս մեղատասպան փոշին վարկենատէս կ'ոգանեցէ ու կ'ոչնչացնէ մուկը, լուն (փիռ), ոչիլը, ճանճը, մրջունը, մժեղը (սիվրոխիսէք), ուտիչը (կիվէ), ցորենի ուտիչը, քրքիլը և ուրիշ թէլ մը ինսասպար մրջատներ ու ճճիներ։

Նաև Դեղատան միւս պատրաստ կը գտնուի այս փոշիներուն գործածութեանը յատուկ առաջնակարգ տեսակէն փչացներ (էտորիւ) որ թէ՛ խնայողութեան և թէ՛ գործածութեան տեսակէտով նպաստաւոր է դիւրին է։ Ուստի ամէն անձնք որոնք պէտք ունին ազդու մեղատասպան փոշիի թող հաճին գիմել մեզ գնելով ուտի մը փոշի, քանի որ Դեղատան Կոլոյ գտրեւոր ու կեդրոն մէկ տեղը գտանուելովը ունի իր դիւրութիւնները այս տեսակ պէտք մը ձեռք ձգելու համար։

Հոս կրկին անգամ ևը յիշեցնեմ Պաս. հասարակութեան թէ՝ Դեղատանս գլխաւոր սկզբունքն է միսս իր ազնիւ յանձնարարները գոհ ձգելու համար, ուղղակիս գործունէութիւն, դեղագործութեան ճշդապահ պատրաստութիւն, դեղերու թարմութիւն, գիներու չափաւորութիւն և արուեստին խղճամիտ գործադրութիւնները հոգատար գտնուել, որպէս զի յարգոյ յանձնարարները ինչպէս բարդ լեռ այսու եւս փափաքեալ հետաքրքիր տեղեր դիմելու՝ ուզղակի այցելեն մեզ, ուր ամէն տեսակ դիւրութիւններ կ'ընծայուին գոհացուցիչ գիներ ունենալ համար։

ԵՒ ԱՅԼ ԱՆՈՒՇ ՉԸՆԵՆՔ ԱՅՍՈՒՆՔ ԱՅԼ ԱՆՈՒՇ ՉԸՆԵՆՔ

ԳԵՂԱՐԱՆՆԻ ՈՒՆԻ ՆԱԽԻ ԳԻՇԵՐԱՑԻՆ ՍՊԱՍ 18—50

ԷՔԻԼԻՏԻՆԻ

ԲԻՏԵՐԸ ՀԱՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Աստիներու և կերպասներու վրայ գոյացած ամէն տեսակ բիծերն ու աբրասները հանելու համար մէկ և անբաղդատելի դեղը։

Բոլոր օտ. կայսրութեան համար ներկայացուցիչ

Ն. Է. ՔԱՄՏՈՆԱՍԻ
(Կալաթա, Միկլեր խան)

Գաւառներու համար վաճառողներ կը փնտռուին։ 16—50

ԲՈՒՆ ՀԱՃԻ ԹԱՀԻՆ

Հայ վաճառական յանձնարարուած և պատրաստ հաւատարներու, ամէն տեսակ չիք կոչիկներու և ատն գործածութեան համար ընթիր խասայի։

Մահմուտ Բաշա, փուռին դէմ. Մեծ Նալբզ խան, վարի յարկ թիւ 16.—

Ապառիկի համար դիւրամատչելի պայմանք։

Կանխիկի համար 10% զեղչ։ 29—50

ՆԱՔԼԸ ՄԷՔԵԱՆ

ԲԷՐՈՒԹԵԱՆ ԱՐԻՍ ԱՂԱ

Պաղչէ Դարուսշնան Նիզամիյէ գարաղոլանէսի գարչուսշնան վագը օլուպ բանաթիրտաքի մէհարեթ վէ միւհիմեէրեմ միւշթերիլերինէ գարշը սաիսա սաարը հիւրմէթ վէ նէզաքէթիլէ զէվմանը միւհիմեէրեմէնինթէվճիւլերինէ մաղնար օլան Բէրուքեար Արիս աղա պու քէրրէ ինէ Պաղչէ Դարուսշնան Շեթան էլպիսէ մաղազաներն գարշուսշնաքի սօղագտա 6 նումէրօլը տիւքքանա նազլ իթմիշ օլուսուղը միւհիմեէրեմ միւշթերիլերինէ արզ վէ իլան իլէ քէսպը չերեթի էյլեր։ 10—7

ՀԵՐՄԱԿ ԵՒ ԱՌՈՂՋ ԱԿՌԱՆԵՐ

Եթէ կ'ուզէք ազատ մնալ չատ մը հիւանդութիւններէ որոնք բերնի միջոցաւ կ'փոխանցուին, եթէ կ'ուզէք ունենալ ճերմակ և առողջ ակռաներ, եթէ կ'ուզէք ապահովել ձեր բերանին, լինտերան ու ակառներուն առողջութիւնը, եթէ կ'ուզէք որ ձեր ակռաները չփտին ու փտել սկսածներն ալ բժշկուին, գործածեցէ՛ք

ՍՈՒԼԱԳԻ ՊԷՆԷՏԻՔԹԻՆ

ՕՇԱՐԱԿԸ, ՓՈՇԻՆ ԿԱՄ ԽՍՈՐԸ

որ Բասդէօրեան դրութեամբ պատրաստուած անուշնամա և հականեխական է, լինտերան մէջի միքրոբները կը ջնջէ, բերէն գարշահոտութիւնը կը բուժէ, կոկորդին ու խաչափսին թարախալից նիւթերն ու բորբոքումները կ'անհետացնէ։ Ամէնէն ատարիկ ակռայցան իսկայն կը հանդարթի Սուլպատ Պեքճիքիի մէջ թրջուած կտոր մը բամբակով։

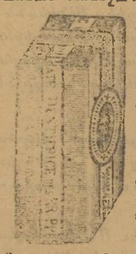

Բարիզի 1900ի Արուեստասէրներէն մէջ, ուր ալյսարի բոլոր ակռայի գործերը ներկայացուած էին, Սուլպատի Պէնէտիքեան հարց ալ ակռայի դեղերը ճանաչման հռչակուեցան, և այս կարեւոր վարչութեան Տնօրէնը արտասահմանէն Փարիզի անդամ անուանուելով, դերազանցապէս նուիրագործուեցաւ համբաւն այս արտադրութեան։ 30—8

PHOENIX ASSURANCE L. Co.

„ՓԻՆԻՔՍ"

ՀԻՄՆԱԿԱՆ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1782ԻՆ.
ԿԸ ԳՈՐԾԷ Ի ՊՈԼԻՍ 1869ԷՆ Ի ՎԵՐ
ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Դրամագլուխ եւ պահեստ դրամ
Անգլ. ոսկի 4,218,000

ՖԻՆԻՔՍ ոսկի հրդեհի դէմ Ապահովագրական Ընկերութիւն մը է, ծանօթ իր պատասխանատուութեամբ և փութոց մէջ իր անաչառութեամբ։

ՖԻՆԻՔՍ կ'ապահովագրէ հրդեհի և կայծակի դէմ ամէն տեսակ անշարժ և շարժուն առարկաներ, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով։

Ընկերութեան նշանաբանն եղած է. ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ և ԱՆՄԻՋԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆԵՐՆ ՎՆԱՍՈՒՑ։ Ցարդ վճարած է տուսել քան 27,000,000 անգլ. ոսկի։

Ընդհ. գործակալ Պոլսոյ և գաւառաց։
Դ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ
Վիքթորիա խան, Գալաթա Օթօմանի հով
Ղալաթա
Փոխ Գործակալ ի Պոլիս
ՃԻՎԱՆ ԹԷՐԷԶԵԱՆ
Ֆենգլեան խան
20 10

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Զարս Աւետարաններն արդի Հայերէնի վերածուած՝ հանդէպ գրաբարընթերցողի, ու մեկնուած։

Աշխատասիրեց՝ Ա.Լ.Վ. ՍԻՐՈՒՆԵԱՆ

Առնրաժէշտ ամէն դասակարգի անձանց. մէկ հատիկ՝ վարժարաններու համար։ Նաւէրներու և միջանակաբաշխութեանց համար էն օգտակարն ու թանկագինը

Թղթով. 28 դրկ. [4 մասերն ի միասին]
Լաթով. 30 » » »

Մեծաքանակ գնողներու և վարժարաններու համար գոնացուցիչ գին։

Կեդրոնատեղի՝ Պոլիս, Մահմուտ Փաշա, Նալբզ խանի կից Սեղանաւոր Մելքոն էֆ-ի խանութը։

Դիմել նաև Լրագրոյս Տնօրէնութեան
10—8

ԲԺՇԿԱԿԱՆՈՐԷՆ ՏՕՐԱԼԱՒՈՒՆԱՒ

ԵՒ ընտիր բլալը վաճառացուած ՔԱՐԱՔՈՒԼԱՔԻ, ԿԼՕՔԹԷՓԷՅԻ ԵՒ ՍՐՄԱՔԷՆԻ ԶՈՒՐՍՐ

Ամբողջ զարգացած ազգերու մէջ մեծ բժիշկներ կը յանձնարարեն իրը բանկի մրայն լաւ ջուր գործածել երկար և առողջ ապրելու համար։

Ամէն անոնք որ կը փափաքին վերոյիշեալ աղբիւրակներուն ճշմարիտ ջրէն գործածել, կը յանձնարարենք գիմել,

Պապը Ալի Ճատէսի Թիւ 34 Մուսուլ խանի տակ և Նորը Սամանչի Շուկային դրան կից Թիւ 21 և լալէրի թիւրպէի կից Թիւ 52 խանութները։

Ցանձնարարութեանց մեծ ճշդապահութիւն և մանաւոր խնամք տակառներու մաքրութեանց։

Գին չափաւոր է դիւրամատչելի։

Մեր բազմաթիւ յանձնարարներուն մեծ դիւրութիւն տալու համար, Սիրքէճիէն մինչև Մաքրի գիւղի փոխադրութեան ծախքը մեր վրայ է։
20—6

ԳԼԽԱՐԿԱՎԱՃԱՌ

ՄԷՍՏՃԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Մէստճեան վաճառատունը որ ասկց առաջ Պոն Մարշէ վաճառատան քով կը գտնուէր և երկաթ ի վեր այրած էր, այս անգամ փոխադրուած է Բերա, Մեծ Փաղց, Ի Լիսն վաճառատան քով, Սմբատեան Աբաբիրմանին առաջին յարկը, ուր բոլոր տարեսներ, վերջին նոր-ձեւերեան համաձայն, կը վաճառէ կոնոց յատուկ գլխարկներ, և գլխարկի վերաբերեալ ամէն տեսակ զարդեր, Եւրոպայէն գուներ հասած իր նոր մթերքով։
30—10

ՍՄԹԼՐԳ ՔԷՕՇԿ

Էրէնքէօյիս սթասիոնէնա պէշ տասգիգա մէսաֆէկէ չըմէնարֆէր խամթր իւզլրինէ Միւնիֆի փաչանին քէօշկինէ սիւթթասը ճէվանիպը էրպասար տիվար իւլէ մունաթ տէօթ օտա վէ պ'ը մ-թպպա քէօշք վէ 5 օտա պիր մաթպաղ ս բա օտալար պիրնի ատգ ալապալը իթի գուլյոյ մուհթէվի սէպզէլիք վէ ի՛չ սէնսիմ մանալի ուսուլը ճէտիսէյէ թէվիֆէզէ պալ վէ Լոնտր միւսմիրլէի ալթը սէնսիմ էլ-ազիի հավի քէօշկ ասէլէ սաթլրգ օրտուղընասան, իչինտէ պուլբանը թարաֆինտան կէզտիրիլէճէյի իլան օլունուր։ 3—3

ՎԱՃԱՌԱԿ. ԴԻՏԵԼԻՔ

ՏՈՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐ. ՀԱՇՈՒԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթը 2 անգամ մանաւանդ գնալով, 3 ամիսէն կ'ուսուցուին ասյն կարեւոր նիւթերը։

Ցաջողեալք ՎԿԱՅԱԿԱՆ կ'ստանան։

Բացատրագիրը կ'ստացուի հաղորդակցութեամբ։

Լեզուաց դասեր ալ կը տրուին։

Փափաքողք քառ-փոստալով մը հաղորդեն մեզ իրենց հասցէն, Բացատրագիրի վարժարան Բանկալթի։
15—20 Հեռնադիր—Տնօրէն
ՅԱՆՈՒ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ